

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

ALMA mater

Vasara 2016

www.lu.lv

**Latvijas Universitātē
pūš jauni un
spirgti vēji**

**Studentu pilsētiņa
ir nepieciešamība**

**Aminata:
Nākotnē gribu būt
vienkārši laimīga**

**Produktivitāte,
ietekme, prestižs –
ko liecina LU zinātnieku
cītējamība?**

Dzīve kā DANCIS

Būt vislabākajiem

Guntis Rozenbergs,
žurnāla Alma Mater redaktors

Kādā no intervijām Latvijas Universitātes (LU) rektors Indriķis Muižnieks atzīst, ka Latvijā mums ir pamaz izcilnieku un izcilības, jau sākot no skolas sola. Jāpiekrīt. Daudzās vietās un lietās dominē viduvējība un pieticīgi mērķi. Bet, lai sasniegtu Eiropas un pasaules vislabāko līmeni, mums vajag šo izcilību. Lai arī ne tik

sen pievienojies Latvijas Universitātes saimei, es šo izcilību vai tiecību uz izcilību esmu šeit sajutis teju vai ik solī. To nevar neieraudzīt. Latvijas Universitāte balstās uz pareiziem pamatiem, te strādā jomas labākie mācītāji un speciālisti, savas augstskolas patrioti. Katrā no 13 fakultātēm esmu sastapis lieliskus speciālistus, kuri studentiem un visai sabiedrībai gatavi dot vislabāko, ko viņi spēj. Arī LU zinātnieku mirdzumu nevar nepamanīt – katru dienu LU portāls ziņo par jauniem pētījumiem nozarēs, kas vitāli svarīgas Latvijas attīstībai, jauniem doktoriem, kas bagātina mūs ar saviem darbiem.

Veidojot šo žurnāla *Alma Mater* numuru, ceru, ka tā lasītāji būs vidusskolēni, kuri gatavojas kļūt par Universitātes pirmkursniekiem, esošie studenti, kuri grib uzzināt, kādas pārmaiņas gaidāmas studiju procesā, kurp kopīgi virzāties, pasniedzēji, kas grib redzēt sava darba augļus – studentu darbos. Žurnālā rakstu sev atradis ikviens. Un domāju, ka, lasot šo numuru, jūsos vairosies lepnums par Latvijas Universitāti un gribēsīt būt piederīgi tai.

Par to, ka īstie cilvēki Latvijas Universitātē ir pie stūres, pārliecināties, lasot interviju ar Studiju departamenta direktori Jūliju Stari, kuras stāstītais ir kā spirts vējš, kas vieš pārliecību, ka Universitātē tiek analizēti visi procesi un sāktās pārmaiņas ir tikai un vienīgi studentu interesēs – lai viņi saņemtu no savas augstskolas vislabāko, ko tā var dot. Sapratīsīt, ka bakalaura izglītība ir tikai atspēriena punkts dzīvei, ka jāmācās arī tālāk. Torņakalnā būs tāda LU pilsētiņa, par kādu var sapņot ikviens studēt gribētājs Latvijā. Modernajam Dabaszinātņu akadēmiskajam centram viena pēc otras pievienosies nākamās ēkas, lai jau 2023. gadā vērienīgais studentu pilsētiņas projekts taptu pabeigts. Tā nav greznība, bet nepieciešamība – pārliecina rektora vietniece Kitija Gruškevica.

LU ir ne tikai izcili pasniedzēji, bet arī izcili studenti. Tādi ir LU platīna mecenāta Kurta Hāgena stipendiāti, kuri pusgadu izmantojuši iespēju studēt Vācijā – Toms Rēķis, Elīna Didrihsone un Olga Senkāne. Ir mums arī jau starptautiski pazīstami studenti. Tāda ir populārā dziedātāja Aminata, kura jūnijā absolvē Ekonomikas un vadības fakultāti. Viņa jūtas laimīga, ka ir studējusi tieši Latvijas Universitātē.

Šajā numurā uzzināsīt, ko par Universitāti domā vidusskolēni, kas aprīlī iekāpa studenta kurpēs, cik daudz tiek citēti LU zinātnieku darbi un ko par mūsējo spējām tas liecina. Un, protams, spožs ir LU Tautas deju ansamblis “Dancis” – lai arī tam apritējuši 70 gadi, tas ir mūžam jauns un turpina kopt izcilību.

Prorektors Valdis Segliņš mums Mediju un mārketinga centrā stāstīja, kādas fantastikas lietas ir izpētījuši LU studenti, maģistri. Universitātē tu vari izdarīt lielas un brīnumainas lietas jau jaunībā. Nav šaubu, ka LU ir īstā osta, kurā pietāt. Ne velti Latvijas Universitāte vienīgā no Latvijas augstskolām ierindojas pasaules vislabāko augstskolu reitinga “top 5” procentos. Arī es lepojos, ka savulaik esmu beidzis LU.

Būt vislabākajiem – tas ir normāli. Lai neviena virsotne mums nebūtu par augstu!

Latvijas Universitātē pūš jauni un spirti vēji 3

Šoruden un turpmāk sagaidāmas pārmaiņas studiju procesā Universitātē
Guntis Rozenbergs

Latvijas Universitātes jaunā studentu pilsētiņa Torņakalnā nav greznība, bet gan nepieciešamība 7

Līdz 2023. gadam paredzēts uzbūvēt visu Latvijas Universitātes jauno kampusu
Jānis Tamužs

AMINATA: Nākotnē gribu būt vienkārši laimīga un apmierināta, ka esmu kaut ko paveikusi 10

Par mūziku, dzīves mērķiem un to, ko populārājai jaunajai dziedātājai devušas studijas Latvijas Universitātē
Elīna Ogsta

Jaunas veselības tehnoloģijas 48 stundās 14

Hakatonā – no pavisam ikdienišķu neērtību risinājumiem līdz idejām par iekārtām, kas veicina sarežģītu cilvēka orgānu un tehnoloģiju mijiedarbību
Jeļena Poļakova

Dzīve kā DANCIS 16

Mazāk zināmi notikumi un vīzijas par LU Tautas deju ansambļa “Dancis” misiju un nākotni
Gundega Juraševska

Kurta Hāgena stipendiāti paklanītos mecenāta priekšā 21

Kā studijas Vācijā stipendiātiem pavēra pavisam jaunas iespējas
Antra Sprēde

Šaurā neziņas aiza starp skolēnu un studentu 24

Ik pavasari vidusskolēni var jau iekāpt studentu kurpēs
Dinija Jemeljanova

Latvijas Universitātes publikāciju citējamība datubāzēs 26

Scopus datubāzē lielākais Latvijas Universitātes publikāciju citējumu skaits ir bioķīmijā un ģenētikā, fizikā un astronomijā, medicīnā un materiālzinātnē, bet Web of Science datubāzē – fizikā, materiālzinātnē, ķīmijā, zinātnē un tehnoloģijās un vides zinātnē un ekoloģijā
Ilga Rampāne, Gita Rozenberga

Naktis, kas vieno 29

Latvijas Universitātes sporta nakts turnīri – unikāls pasākums, kam piemīt burvīga aura un kas studiju gados jāizbauda katram studentam
Roberts Šteinbergs

Nozīmīgi notikumi Latvijas Universitātē 31

Latvijas Universitātes izdevums. Iznāk kopš 25.09.1922.

ISSN 1691-8185. Reģistrācijas apliecība Nr. 535

© Latvijas Universitāte, 2016

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz izdevumu obligāta

Izdevumu sagatavojis: LU Mediju un mārketinga centrs, LU Akadēmiskais apgāds

Raiņa bulvāris 19–127, Rīga, LV-1586

Tālrunis: 67034329, e-pasts: info@lu.lv

www.lu.lv/almamater

Atbildīgais par izdevumu: Guntis Rozenbergs

Rakstu autori: Dinija Jemeljanova, Gundega Juraševska, Elīna Ogsta, Jeļena Poļakova, Ilga Rampāne, Gita Rozenberga, Guntis Rozenbergs, Antra Sprēde, Roberts Šteinbergs, Jānis Tamužs

Tulkojums angļu valodā: Andra Damberga

Fotogrāfs: Toms Grīnbergs, LU Mediju un mārketinga centrs

Maketētāja: Ieva Tiltiņa

Korektore: Gita Bērziņa

Vāka foto: Latvijas Universitātes Studiju departamenta direktore Jūlija Stare

Jūlija Stare

Teoloģe, socioloģe,
Latvijas Universitātes
absolvente.

Studējusi un strādājusi
Zviedrijā (Gēteborgas
Universitātē).

Vairākus gadus vadījusi
LU Attīstības un plānošanas
departamenta Projektu
nodaļu.

Kopš 2006. gada –
EK, ES fondu projektu
vērtēšanas eksperte
sociālās integrācijas,
kultūras, NVO, izglītības
un zinātnes jomā.

Zinātniskās intereses –
etniskā un reliģiskā
dažādība Latvijā un Eiropā.

Divu bērnu mamma.

Latvijas Universitātē pūš jauni un spīrgti vēji

Šoruden un turpmāk sagaidāmās pārmaiņas studiju procesā Universitātē

Nepilnus četrus mēnešus Latvijas Universitātes (LU) Studiju departamentu vada **JŪLIJA STARE**. Gan esošos studentus, gan tos, kuri šovasar gatavojas piepulcēties LU studentu saimei, kā arī pasniedzējus un pārējo sabiedrību interesē, kādas pārmaiņas notiek studiju procesā un kāda attīstība sagaidāma. Tāpēc Jūlija Stare – intervijā **Guntim Rozenbergam**.

Kāds Latvijas Universitātei bijis šis akadēmiskais gads, kura vidū jūs pārņēmat studiju darba organizāciju?

Gads, manuprāt, ir bijis veiksmīgs. Studijas rit pilnā sparā un tuvojas akadēmiskā gada noslēgumam, top jaunas studiju koncepcijas un programmas, tiek uzlabots studiju process. Tiek īstenotas rektora uzsāktās reformas. Kopš februāra darbojas Studiju departaments, kas patlaban veiksmīgi un efektīvi veic daļu Akadēmiskā departamenta funkciju, papildus ir nākušas klāt vairākas jaunas funkcijas, kas iepriekš vai nu nebija, vai bija zinātniskās darbības daļā. Turklāt Studiju departaments veidojas kā aktīvs jaunu iniciatīvu departaments ar spēcīgu un gudru komandu.

Šobrīd ieviešam darbā dažādus jauninājumus, tostarp pasākumus studējošo atbalstam (iespēja mainīt studiju programmu pirmajā kursā, kursu vecāko sistēma u. c.), studējošo atbiruma mazināšanai (studentu kuratoru sistēma), Latvijas un ārzemju studentu piesaistei (jaunu kursu izstrāde angļu valodā), pasākumus akadēmiskā personāla kvalifikācijas celšanai, studiju kursu efektīvizēšanai, līdzīgu studiju kursu apvienošanai, starpnozaru programmu izstrādei. Rektora un administrācijas vadītājas vadībā sadarbībā ar Personāla departamentu ir izstrādāta jauna akadēmiskā personāla atalgojuma sistēma. Tiek aktualizēti būtiski Universitātes normatīvie akti. Pašlaik paralēli noris daudzu būtisku jaunu ieviešanu ar mērķi uzlabot un sakārtot studiju jomu Universitātē.

Pietrūcis radošuma un inovatīvas domāšanas

Kādu ieraudzījāt LU studiju procesu? Kas te ir ļoti labs, kas brēktin brēc pēc pārmaiņām un kas ir tikai nedaudz pielabojams?

Pirms uzsāku darbu Studiju departamentā, vairākus gadus vadīju Projektu nodaļu Latvijas Universitātes Attīstības

un plānošanas departamentā, strādājot ar studiju un zinātniskajiem projektiem. Esmu strādājusi arī citās augstskolās Latvijā un ārzemēs, pētnieciskajā, studiju un administrācijas darbā, tāpēc varu skatīt Universitāti salīdzinoši. Pilnīgi droši varu teikt, ka Latvijas Universitāte ir piepildīta ar izcilām personībām, esošajiem un topošajiem akadēmiķiem, izciliem studentiem. Mums ir liels jauno zinātnieku un pasniedzēju potenciāls, taču tas ne vienmēr tiek pietiekami izmantots. Mums ir plašs pārstāvēto zinātņu nozaru klāsts, taču bieži aizmirstam domāt starpdisciplinārās kategorijās un esam sadrumstaloti.

Uz studiju procesu jāpaskatās mazliet savādāk. Esam ļoti pieraduši to darīt tradicionālās kategorijās – pasniedzējs ir pasniedzējs, students ir students, lekcijas ir lekcijas... Neesam pieraduši būt dinamiskāki, domāt, kā optimizēt un uzlabot procesus par labu studentam. Mums ir pietrūcis radošuma, inovatīvas domāšanas, skata no malas, vēlmes uzlabot un atjaunot visu procesu.

Mums ir salīdzinoši mazs studiju programmu piedāvājums angļu valodā ārzemju studentiem, līdz ar to arī mazs ārzemju studentu skaits. Mums ir liels tālākizglītības programmu klāsts, taču nepietiekami to izmantojam klausītāju piesaistei. Mums ir idejas! Šo sarakstu vēl varētu turpināt.

Kas ir pirmie darbi, ko esat sev izvirzījusi?

Par šā brīža būtiskākajiem uzdevumiem sev izvirzīju studentu atbiruma mazināšanas pasākumu īstenošanu, jaunu, ar citām augstskolām konkurētspējīgu studiju programmu koncepciju un studiju programmu izstrādi, esošo studiju programmu izvērtēšanu, jaunu iniciatīvu ieviešanu studiju procesā, kā arī sagatavošanos studiju virzienu akreditācijai 2018./2019. gadā un studiju programmu licencēšanai.

Būtiski ir studijas vērst par labu studentam un īstenot uz studentu centrētu izglītību. Tas ietver gan studiju kvalitāti, gan studiju satura atbilstību tirgus pieprasījumam, gan arī mūsdienīgu vidi un mūsdienīgu studiju saturu.

Jaunievedums – studentu KURATORS!

Par kuratoriem – kā tas iecerēts?

Esam izstrādājuši kuratoru koncepciju, īstenojam tālākizglītības programmu, gatavojamies ieviest kuratoru institūciju, sākot jau ar šā gada septembri. Kuratori uzsāks darbu pamatstudiju programmās ar pirmā kursa studentiem, taču nākotnē ir paredzēts, ka studentu kuratori sniegs atbalstu studentiem visā studiju laikā līdz pat Universitātes absolvēšanai. Studentu kuratori būs personas, kas atbalstīs studentu un palīdzēs gan praktiski, gan arī saturiski – studentēm, integrēties, saprast, kas ir kas un kurš ir kurš Universitātē. Lai kļūtu par kuratoru, personai ir jābūt akadēmiskā amatā (vai Universitātes doktorantam), ar gada pieredzi pedagoģijā, ar sertifikātu par tālākizglītības kursa kuratoru profesionālai pilnveidei noklausīšanos.

Bakalaura līmeņa students kā absolvents ir tikai profesionālās attīstības sākumā, un, lai saprastu savu atbilstību tirgus vajadzībām, bakalaura studentam būtu jāturpina mācības maģistrantūrā un jāspecializē sava profesionālā piederība.

Kuratoru tālākizglītības programmu "Studentu kuratora kompetences profesionālā pilnveide" uzsākām maija beigās. Katra fakultāte veica kuratoru atlasīti, lai vidēji 30 studentiem būtu viens studentu kurators. Savus pienākumus kuratori pildīs

vienlaikus ar saviem akadēmiskajiem pienākumiem, veltot tiem aptuveni 100 stundas semestrī. Kurators ne vien sekos līdzi studenta sekmēm, klātesamībai lekcijās, semināros un pārbaudes darbos, bet viņa pienākums būs arī saliedēšanas pasākumu iniciēšana, informācijas izplatīšana, konsultēšana metodiskos, studiju un sadzīviska satura jautājumos, atbalsts un palīdzība problēmu risināšanā utt.

Ar kuratoru varēs komunicēt dažādos mūsdienīgos veidos, ne tikai e-pastā, bet arī sociālajos tīklos?

Tajā skaitā. Sociālajos tīklos, Moodle vidē, LUIS vidē. Un arī, protams, klātienē. Šogad būs aptuveni 80 kuratoru. Patlaban Universitātes IKT serviss izstrādā kuratoru darba platformu LUIS un Moodle vidē.

Kur smēlāties šādu ideju?

Ideja nāca kā nepieciešamība mazināt studējošo atbirumu pirmajā studiju semestrī un radās Studiju departamentā, analizējot studējošo aiziešanas iemeslus, diskutējot par iespējamiem studējošo atbiruma mazināšanas pasākumiem. Analizējām arī ārvalstu augstskolu pieredzi un līdzīgus studentu mentoru un padomnieku amatus.

Studiju kvalitāte ir ļoti laba, bet jāceļ maģistrantūras prestižs

Cik liels ir studentu atbiruma procents?

Gadu no gada procenti mainās, bet vidēji tie ir aptuveni 20% pirmajā kursā. Un tas ir daudz.

Kāda ir studiju kvalitāte? Ko mēs mācām?

Uzskatu, ka studiju kvalitāte Latvijas Universitātē ir laba, bet, protams, mums ir, kur tiekties, ir, ko pilnveidot un uzlabot. Absolventam pēc studiju beigām būtu jāspēj iekļauties darba tirgū, tas, savukārt, nozīmē, ka studiju programmām būtu jāatbilst darba tirgus pieprasījumam.

Tagad par studiju satura atbilstību tirgus pieprasījumam. Par šo lietu sabiedrībā diezgan daudz ir skandēts. Kas no tā, ko augstskolas gatavo, neatbilst tirgus prasībām? Vai tiek veikti kādi pētījumi?

Pēdējā laikā pētījumu nav bijis daudz, un tā patiešām ir joma, kas būtu jāpēta un jāsaprot tieši tāpēc, ka politiskā līmenī tiek skandēts: izglītībai ir jāatbilst darba tirgus pieprasījumam. Bet darba tirgus pieprasījums nav īsti definēts.

Daļēji esam bez vainas vainīgie?

Daļēji. Bet te arī jāsaprot, ka bakalaura līmeņa students kā absolvents ir tikai profesionālās attīstības sākumā, un, lai saprastu savu atbilstību tirgus vajadzībām, bakalaura studentam būtu jāturpina mācības maģistrantūrā un jāspecializē sava profesionālā piederība. Plus vēl tev ir iespējas izvēlēties, kurā virzienā iet. Tu kā vienas nozares beidzējs vari studēt maģistrantūrā citā nozarē un turpināt studijas sev vēlamā virzienā.

Mums vajadzētu celt maģistrantūras prestižu, vairot pārliecību, ka maģistrantūra ir obligāts nākamais solis tavā izglītībā un profesionālajā attīstībā. Tā doma nav pietiekami

nostiprinājusies. Šobrīd pārliecība ir: ja esi ieguvis bakalaura diplomu, ar to arī pietiek.

Klasiskā shēma būtu sadarbība ar darba devējiem. Tā varētu būt arī darba devēju iesaiste studiju procesā, kad darba devējs nāk un lasa lekcijas, kas atbilst situācijai darba tirgū. Mums patiešām vajadzētu domāt par ciešāku sadarbību ar darba devējiem un saprast, ko viņi īsti prasa no mums. Vajadzētu arī vairāk strādāt ar viņiem, likt saprast, ko mēs piedāvājam viņiem, ko gatavojam. Jo bieži vien ir tā, ka mēs atduramies pret stereotipiem – lūk, šīs studiju programmas beidzējs nav izmantojams tur un tur, lai gan īstenībā viņš varētu tur strādāt.

Kā to domājat darīt?

Tas, ko mēs plānojam, ir reklāmas un mārketinga stiprināšana. Būtu saprotamā veidā studentiem jāatspoguļo iespējas, kur viņi var mācīties pēc bakalaura grāda iegūšanas un kāds būs rezultāts pēc studiju beigām, kurās jomās viņi varēs strādāt. Ir jāstiprina sabiedriskā doma, ka studijas jāturpina.

Par mūsdienīgu Universitāti

Vai Latvijas Universitātē vērtē pasniedzējus, lai celtu studiju kvalitāti?

Studiju kvalitātes nodrošināšanā būtisks ir studējošo viedoklis. Mēs veicam studējošo aptaujas, un tas ir veids, kā studējošais var izteikt savu viedokli par studiju kursu, programmu un pasniedzēju. Pēc konkrēta kursa beigām studējošais uzraksta atsauksmi par pasniedzēju un kursa saturu. Pasniedzējs iepazīstas ar atsauksmi, un viņam jāsniedz atbilde pašnovērtējumā par to, kas tiks uzlabots un kā viņš redz turpmāko attīstību. Studenti izsakās arī sociālajos tīklos un Universitātes portāla forumā.

Kā LU ir ar mūsdienīgu vidi?

Dabaszinātņu akadēmiskais centrs Torņakalnā ir mūsdienīgas studiju vides reprezentācija, tajā ir uz studentu

centrēta un mūsdienīga vide, kas veicina studenta vēlmi mācīties. Gan bibliotēka, gan piekļuve resursiem, gan laboratorijas, gan arī ļoti pieejami pasniedzēji.

Vai mūsdienīga vide ir tikai jaunas telpas vai arī vēl kas cits?

Mūsdienīga vide ir arī cilvēki un domāšana, vēlme radoši pieiet visam un ieviest inovācijas studiju procesā, uzlabojumus.

Kas ir mūsdienīgs saturs?

Tas ir studiju tematisks aplūkojums. Starpdisciplināritāte. Pasniegšanas veids. Piemēram, Kants ir Kants, un par Kantu runāsim vienmēr, bet skaidrojumiem un paralēlēm tomēr jābūt saistītām ar tagadni. Ar mūsdienu ētiskiem izaicinājumiem, ar mūsdienu filosofiskiem jautājumiem, jo sabiedrība un tās aktualitātes mainās, mainās arī ētiskie izaicinājumi.

Reitingi un ambīcijas

Latvijas Universitāte patlaban no Latvijas augstskolām ir vislabāk novērtētā starptautiskajos reitingos. Bet varētu vēlētīs vēl augstāku novērtējumu. Kādas šeit ir ambīcijas, un kā to sasniegt?

Ambīcijas vienmēr ir bijušas tiekties augstāk, pakāpties augstāk reitingu skalās, būt konkurētspējīgākiem ar vietējām, Baltijas un Eiropas augstskolām, taču, lai to sasniegtu, mums pašiem ir jāsaprot savas stiprās un vājās puses, savas iespējas.

Reitingi ir svarīgi?

Viennozīmīgi svarīgi. Īpaši, ja gribam ieinteresēt vietējos un ārzemju studentus.

Dabaszinātņu akadēmiskais centrs Torņakalnā reprezentē mūsdienīgu studiju vidi.

Cik patlaban liels ir ārzemju studentu īpatsvars, un vai to domāts palielināt?

Šobrīd ārzemju studentu īpatsvars nav īpaši liels. Pašlaik apmēram 6% no studējošo skaita. Bet skaits ir stabils, augošs. Mēs nevaram strauji pieaudzēt ārzemju studējošo skaitu, tam nepieciešamas konkurētspējīgas studiju programmas angļu valodā, kuru izstrādāšana ir laikietilpīga, un tai nepieciešams finansējums.

Kas šogad sagaida jaunos un esošos studentus

Vai sagaidāmas kādas izmaiņas esošajiem studentiem saistībā ar budžeta vietu skaitu vai ko citu?

Budžeta studiju vietu skaits salīdzinājumā ar pagājušo gadu ir samazinājies par 69 budžeta studiju vietām, taču tas neskars tos, kuri jau studē budžetā, bet minimāli skars jaunuzņemamo studējošo skaitu. Pārsvārā budžeta studiju vietu skaits ir samazinājies sociālajās zinātnēs un pedagoģijā.

Tas nozīmē, ka visu skolēnu gaidas tikt studēt par žurnālistiem vai politologiem varētu nepiepildīties?

Iespējams, ka tā varētu būt budžeta studiju vietās studēt gribētājiem. Bez budžeta studiju vietām Universitātē piedāvā arī maksas studiju vietas.

Vai tas nozīmē, ka būs lielāki konkursi uz šīm budžeta vietām?

Jā, visticamāk, bet minimāli.

Kā būs ar studiju maksu nākamajā 2016./2017. akadēmiskajā gadā?

Studiju maksas kopumā nav mainījušās, tikai atsevišķās programmās salīdzinājumā ar iepriekšējo akadēmisko gadu.

Studiju – iniciatīvu departaments!

Ko vēl jūsu vadītais Studiju departaments nodomājis darīt?

Studiju departaments pamazām veidojas ne vien par akadēmiskā personāla un studējošo atbalsta departamentu, bet arī par iniciatīvu departamentu. Bez studentu kura toru iniciatīvas patlaban izstrādājam arī citas būtiskas iniciatīvas. Piemēram, šobrīd tiek strādāts, lai pirmajā semestrī studējošajiem būtu studiju programmu maiņas iespējas. Ja studējošais pirmajā studiju mēnesī ir apzinājies, ka izvēlēta studiju programma neatbilst viņa interesēm, Universitātē dod viņam iespēju mainīt studiju programmu.

Šobrīd tiek strādāts pie studiju programmu maiņas iespējas. Ja studējošais pirmajā studiju mēnesī ir apzinājies, ka izvēlēta studiju programma neatbilst viņa interesēm, Universitātē dod viņam iespēju mainīt studiju programmu.

studēt citā programmā. Jo skolā jau nedod priekšstatu par to, kas ietverts studijās.

Akadēmiskais departaments ir sadalīts divās daļās – Zinātnes un Studiju departamentā. Studiju departaments tagad ir pārņēmis zinātnes doktorantūru. Tātad Studiju departamenta pārziņā ir ne vien bakalauri un maģistri, bet arī doktori.

Ko ar šādu pārkārtojumu gribat sasniegt?

Pirmkārt, jau filosofiski saprast, ka tas ir studiju process, kas mums būtu jāauklē un jāvada kopumā.

Jūs gribat katru trešo studentu aizvirzīt līdz doktoram?

Jā, tas ir mūsu mērķis. Varbūt ne katru trešo, bet pēc iespējas vairāk.

Mūsu departamenta mērķis ir maksimāli apvienot studijas ar zinātni, lai studiju rezultāts būtu pēctecīgs un loģisks turpinājums zinātniskiem sasniegumiem. Jo zinātniskie sasniegumi ir panākami tikai tad, ja studiju process ir bijis kvalitatīvs, ja saturs ir bijis atbilstošs un ja mēs kā pasniedzēji esam pietiekami motivējuši studentus turpināt savu karjeru zinātniskā virzienā. Centīsimies ar Zinātnes departamenta vadītāju sastrādāties kā labā roka ar kreiso.

Nobeigumā – par jums pašu. No kurienes esat? Kāpēc uzņēmāties vadīt pārmaiņas šajā nozīmīgajā departamentā?

Jau minēju, ka vairākus gadus strādāju Attīstības un plānošanas departamentā ar studiju un zinātniskajiem projektiem. Studiju process man vienmēr ir licies saistošs un interesants, arī uzlabojams. Jo īpaši pēc pieredzes, ko guvu, strādājot ārvalstu augstskolā ar studentiem, piedaloties studiju organizācijā un menedžmentā, pētnieciskajā darbā.

Ko jums nozīmē Latvijas Universitātē, ar ko lepojaties?

Esmu Latvijas Universitātes patriote un lepojos ar Universitāti, mūsu cilvēkiem un sasniegumiem!

Vai LU studenti, pasniedzēji pietiekami lepojas ar savu augstskolu?

Domāju, ka jā, to apliecina arī pēdējā Universitātes darbinieku apmierinātības aptauja.

Mūsu darbošanās principā balstās uz patriotismu. Patriotisms ir. Bet lepošanās līmeni varētu celt.

Mūsu darbs ir pašreizējais un balstās uz apziņu, ka mēs veidojam Universitāti. Latvijā, es uzskatu, mēs viennozīmīgi esam pirmie un konkurētspējīgākie. Bet mums jāvirzās uz visaugstāko Eiropas un pasaules līmeni.

Fresh and brisk breezes in the University of Latvia

JŪLIJA STARE heads the University of Latvia Study Department for almost half the year already. In her interview to the "Alma Mater" editor she characterises the changes taking place in the study process and the developments anticipated in the University. She defines her principal task in the new, highly responsible position as focusing the studies on the benefit of students and promoting student-centered education. This includes both the quality of studies and the correspondence of study content to the market demands, as well as a contemporary environment and current essence of the studies. The University has just launched a program to prepare students – curators. As early as in September 2016 the curators will begin (practically and with regard to content) to provide real assistance to young students in implementing their studies, learning, integrating, understanding what is what and who is who at the University. Jūlija Stare considers that the University should raise the prestige of the master's studies, building the conviction that a master's degree is a mandatory next step in education and professional development. There is a need to strengthen the public opinion that there is a necessity for further studies. The Study Department has become much more than an administrative department, it is now a department of initiatives.

Latvijas Universitātes
Dabaszinātņu akadēmiskais
centrs sabiedrības
balsojumā tika atzīts par
gada labāko veikumu
arhitektūrā.

Latvijas Universitātes jaunā studentu pilsētiņa Torņakalnā nav greznība, bet gan nepieciešamība

Līdz 2023. gadam paredzēts uzbūvēt visu Latvijas Universitātes jauno kampusu

Jānis Tamužs

Patlaban Torņakalnā lepni, bet vientuļi slejas Latvijas Universitātes (LU) Dabaszinātņu akadēmiskā centra (DAC) ēka. Kā ikkatrs vērienīgs projekts, arī šis izraisījis dažādas diskusijas par tā nepieciešamību un efektivitāti. Taču rektora vietniece infrastruktūras attīstības jautājumos **KITIJA GRUŠKEVICA** apliecina, ka ne tikai šīs ēkas, bet gan visas iecerētās LU studentu pilsētiņas būvniecība ir neizbēgams un loģisks attīstības solis.

Nepielūdzamie fakti

Fakti ir nepielūdzami – pēdējo septiņu gadu laikā LU studentu skaits ir dramatiski krities – dažās fakultātēs pat vairāk nekā uz pusi. Ekonomikas un vadības fakultātē studentu skaits samazinājies trīs reizes, Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē – vairāk nekā divas reizes. Starp visām 13 fakultātēm tikai Medicīnas fakultātē ir nedaudz palielinājies studentu skaits, un Ķīmijas fakultāte ir saglabājusi tādu pašu studentu skaitu kā pirms septiņiem gadiem. Cēloņi tam ir dažādi – vispārējā demogrāfiskā situācija, konkurentu augstskolu attīstība, valsts budžeta vietu pārdale un citi. Taču realitātē tas nozīmē, ka bieži vien plašās, mīļās un pierastās, taču jau novecojušās LU fakultāšu ēkas stāv pustukšas – gluži vienkārši nav cilvēku, kas tās piepildītu. Līdz ar to jādodomā par telpu uzturēšanas izmaksu racionalitāti, un šajā jautājumā šaubu nav – efektīvāk ir uzcelt jaunas ēkas nekā pārveidot esošās.

Vide ir svarīga

Racionalitāte nav vienīgais iemesls, kādēļ nepieciešamas pārmaiņas. K. Gruškevica uzsver, ka “vide ir svarīga”. Katrs DAC apmeklētājs būs pamanījis, ka telpu noformējumā uzmanība ir pievērsta pat vissīkākajām detaļām – krāsaini atpūtas krēsli, interesanta dizaina individuālās studiju vietas, liela izmēra sienu gleznojumi un elegantas studiju telpu mēbeles. DAC telpās pārņem sajūta, ka vismaz Universitātes telpu ziņā esam panākuši Rietumeiropas valstis, un tas ir būtiski – studentiem vairs nav jābrauc uz ārzemēm, lai studētu skaistās un mūsdienīgās telpās. Domas veido vidi, un vide transformē domāšanu. Rektora vietniece, kuras pašas kabinets atrodas DAC, ir novērojusi, kā mainījusies studentu un pasniedzēju domāšana, atrodoties jaunajā ēkā. Ir pagājis pietiekami ilgs laiks, lai pamanītu, ka glītās mēbeles un interjera elementi DAC telpās ir neskarti un nesabojāti – aina,

Latvijas Universitātes
rektora vietniece
infrastruktūras
attīstības jautājumos
Kitija Gruškevica

kas citur nav tik pašsaprotama. Arī darbinieki esot novērtējuši pārceļšanos. Lai gan sākotnēji K. Gruškevicu ir pārstēigusi darbinieku pretestība jaunas LU pilsētiņas izveidei un pārvākšanās idejai, tagad ik pa laikam kāds atzīstot, ka nav ne vainas strādāt jaunajās telpās un vidē, kas iedvesmo.

Jaunā LU studentu pilsētiņa savedīs visus kopā

Studijām un pētniecībai draudzīgas vides izveidošana ir nozīmīgs aspekts, kas tiek ņemts vērā, plānojot turpmāko LU kampaņu jeb studentu pilsētiņas attīstību. Tā ar laiku apvienos visas LU paspārnē esošās fakultātes un pētniecības institūtus. K. Gruškevica, skaidrojot paredzēto sadarbību starp dažādu zinātņu studentiem, pasniedzējiem un pētniekiem, lieto viedtālrunā *iPhone* analogiju – *iPhone* šķietami ir eksakto zinātņu auglis, taču tā ērtums un nonākšana pie lietotājiem nebūtu iespējama bez dizaineriem, sabiedrisko attiecību speciālistiem, valodu speciālistiem un citiem sociālo un humanitāro zinātņu pārstāvjiem. “Mēs vēlamies savest kopā dažādu zinātņu speciālistus, lai rodas iespēja tapt daudziem *iPhoniem*,” saka K. Gruškevica. Ar “savēšanu kopā” domāts dot iespēju cilvēkiem ne tikai tikties biežāk, bet arī fiziski strādāt tuvāk – redzamības un dzirdamības robežās: tas ir koncepts, kuru novērtē mūsdienīgu uzņēmumu biroju iekārtojumus.

Nākamās būves – Zinātņu centrs un Studiju centrs

Lai savestu kopā LU fakultātes, institūtus, studentu veidotus *start-up* uzņēmumus, vajadzīga vairāk nekā viena ēka. Jau tagad noris gatavošanās vēl divu zinātņu centru būvniecībai. Blakus jau esošajai DAC ēkai sliesies līdzīgu apjoma un stila būve – **Zinātņu centrs**, kas apvienos Medicīnas fakultāti un Fizikas un matemātikas fakultāti, kā arī vairākus zinātņu institūtus un pētījumu centrus. Tajā vieta būs 3000 studentiem un 270 pētniekiem. Salīdzinājumam – LU DAC ir apvienotas trīs fakultātes (Ķīmijas, Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu un Bioloģijas fakultāte), kā arī DAC mācās Fizikas un matemātikas fakultātes Optometrijas un redzes zinātnes nodaļas studenti un Medicīnas fakultātes farmācijas bakalaura un maģistra programmu studenti. Kopumā DAC darbojas 2500 studenti un 280 darbinieki. Par vienu no DAC

ēkas trūkumiem K. Gruškevica atzīst mazapdzīvoto iekšējo pagalmu, tādēļ jaunajā Zinātņu centrā astoņus stāvus vienojošais elements būs lielās kāpnes, kas visies ap ēkas centru.

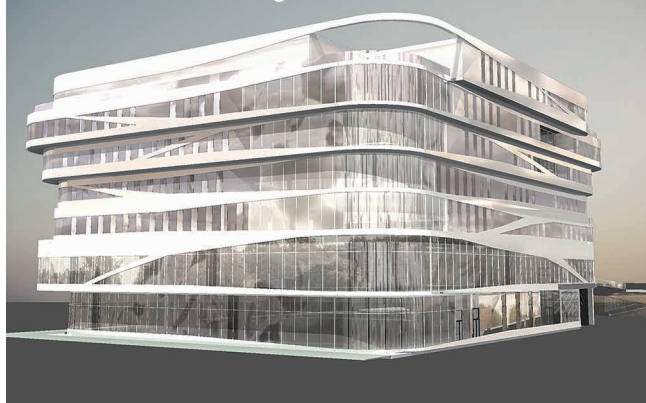
Tuvāk dzelzceļam plānots uzbūvēt lielāku ēku – **Studiju centru**. To piepildīs 10 000 studentu, 190 pētnieki un nepieciešamais akadēmiskais personāls. Šeit plānotas astoņas LU fakultātes – Ekonomikas un vadības, Datorikas, Sociālo zinātņu, Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas, Tiesību zinātņu, Humanitāro zinātņu, Teoloģijas, Vēstures un filozofijas fakultāte – un atbilstošie pētniecības institūti. Izbūvējot Studiju centru, tiks noslēgta pirmā LU kampaņa attīstības kārtā – būs nodrošinātas mācību telpas studentiem un darba vietas akadēmiskajam personālam un pētniekiem. Tāpēc arī laukums starp trīs ēkām tiks labiekārtots un apzaļumots un nosaukts par Akadēmisko laukumu, tajā nokļūšana plānota pa lielām kāpnēm, tādējādi simbolizējot izaugsmi un zinātņu sasniegumus. Izklāstot kampaņa teritorijas iekārtošanas plānus, K. Gruškevica stāsta par redzēto citu valstu universitāšu studentu pilsētiņās: “Lai nav sajūta, ka stāvam automašīnu stāvvietā, tās plānojam paslēpt pazemē.” Pasreizējais autostāvvietu risinājums ir tikai pagaidu variants. Asfalta seguma un mašīnu gūzmas vietā LU pilsētiņas laukums starp ēkām būs drīzāk kā parks, kas labos laika apstākļos būs piemērots arī svinīgiem pasākumiem – izlaidumiem, koncertiem un citiem.

Apartamenti, veikali, kafejnīcas, sporta, atpūtas un izklaides vietas – arī tas būs LU pilsētiņā!

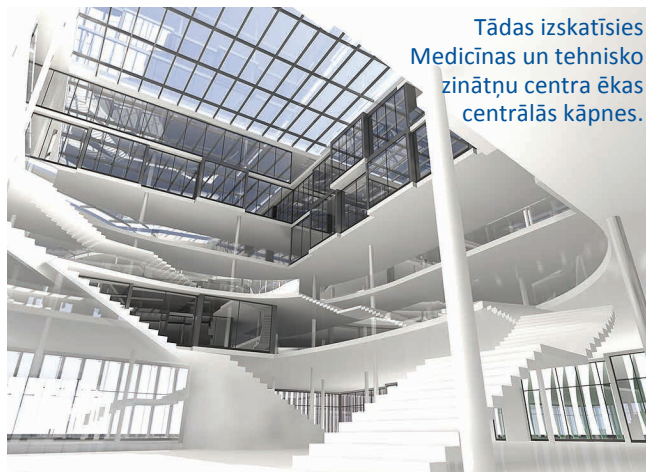
Studentu dzīve nav tikai studijas. Kaut kur ir jāpavada laiks ārpus lekcijām, un ir jādara arī kas cits, nevis tikai jāgatavojas nākamajiem akadēmiskajiem izaicinājumiem. Kur gan tas būtu vēl ērtāk, ja ne tieši studiju vides tuvumā?! Turpat LU pilsētiņā plānots būvēt apartamentu ēkas, kur varēs mitināties aptuveni 2500 studentu. Salīdzinājumam – patlaban septiņās dienesta viesnīcās ir 2874 gultasvietas. Jauno apartamenta ēku pirmajos stāvos tiks izvietoti sadzīves pakalpojumu objekti – veikali, kafejnīcas, atpūtas un izklaides vietas, paredzēti arī nelieli sporta spēļu laukumi. Ar laiku, saņemot nepieciešamo finansējumu, plānots izveidot LU Sporta centru, kura apveids – vai tie būs sporta spēļu laukumi, viegatlētikas manēža vai kas cits – vēl ir miglā tīts. Tāpat ir iecerēts vērienīgs Medicīnas un dzīvības zinātņu tehnoloģiju pārnese centrs.

Plānojot LU pilsētiņas attīstību, tiek ņemts vērā arī Rīgas pilsētas attīstības virziens, jo studentu pilsētiņai organiski jāiekļaujas lielajā pilsētā – Rīgā – un tā jāpapildina. Plānots, ka nokļūšanu pilsētiņā atvieglos Torņakalna stacijas

Medicīnas un tehnisko zinātņu centrs atradīsies blakus un būs vizuāli līdzīgs DAC.

Tādas izskatīsies Medicīnas un tehnisko zinātņu centra ēkas centrālās kāpnes.

Tas ir tikai sākums. Tuvāko gadu laikā izaugs Latvijas Universitātes studentu pilsētiņa.

ZINĀTŅU CENTRS

- Medicīna
- Fizika un matemātika
- Vairāki zinātņu institūti un pētījumu centri

Plānotais studentu skaits **2500**
Kopējā telpu platība **20 000 m²**

DABASZINĀTŅU AKADĒMISKAIS CENTRS

Ēka nodota ekspluatācijā 2015. gadā

- Bioloģija
- Ķīmija
- Optometrijas un redzes zinātnes
- Ģeogrāfija un zemes zinātnes
- Farmācija
- Vairāki valsts nozīmes pētniecības centri

Plānotais studentu skaits **2500**
Kopējā telpu platība **20 000 m²**

VIESNĪCĀS UN APARTAMENTI

- Studentiem
- Vieslektoriem
- Pirmajos stāvos apkalpes objekti

Plānotais studentu skaits **3000**
Kopējā telpu platība **50 000 m²**

MEDICĪNAS UN MATERIĀLZINĀTŅU TEHNOLOĢIJU CENTRS

- Fizikas institūts
- Augstas enerģijas elektronu un protonu starojuma iekārtas
- Gamma staru un un brahiterapijas medicīniskās iekārtas
- Personalizēta un reģeneratīvā medicīna
- Hibrido viedo materiālu un pārklājumu izpēte
- Biznesa inkubatori (Spin-offs; start-ups)

SPORTA INFRASTRUKTŪRA

- Daudzfunkcionāla sporta zāle
- Sporta laukumi

Plānotā būves platība
10 000 m²

STUDIJU CENTRS

- Ekonomika un vadība
- Sociālās zinātnes
- Pedagoģija, psiholoģija un māksla
- Tiesību zinātnes
- Humanitārās zinātnes
- Teoloģija
- Datorika
- Vēsture un filozofija
- Vairāki zinātņu institūti un pētījumu centri

Plānotais studentu skaits **10 000**
Kopējā telpu platība **30 000 m²**

pārbūve *Rail Baltica* ietvaros, veloceliņu ieviešana, jauna tuneļa būvniecība zem dzelzceļa uzbērums, jaunu ielu izbūve un esošo ielu tīkla kvalitātes uzlabošana.

To var paveikt motivēti jauni cilvēki

Kas ir lielākais šķērslis vērienīgo projektu īstenošanā? Laiks. "Saprātīgi domājoši cilvēki sacīja, ka tas nav iespējams," atceras K. Gruškeviča, raksturodama DAC ēkas tapšanu. Un kā nu ne, ja tikai 2014. gada aprīlī tika ielieti pamati, bet jau 2015. gada augustā varēja sākt pārvākties un pērn septembrī studijas noritēja jaunās telpās. Kā tas vispār varēja izdoties? K. Gruškeviča veiksmīgo darbu skaidro ar personīgo un komandas misijas apziņu – tas vienkārši bija jāpaveic, nebija citu variantu: "Tā arī motivēju būvētājus – te mācīsies tavi bērni un mazbērni!" Kā svarīgu priekšnoteikumu veiksmīgai projekta īstenošanai viņa min arī sapulcēto astoņu cilvēku komandu, projekta koordinātorus, juristus, arhitektus un finanšu konsultantus ieskaitot. Motivēti jauni cilvēki – tā projekta īstenošanai raksturo tā vadītāja. Visticamāk, pateicoties tieši šīs komandas darbam, pretēji Latvijā tik bieži vērotajai situācijai, kad, būvējot līdzīga apjoma objektus, arvien ir nepieciešami papildu līdzekļi un laiks, DAC, gluži pretēji – tika pabeigts plānotajā laikā, turklāt ietaupot paredzētos līdzekļus.

Laiks turpina ritēt, un tuvojas nākamie termiņi – Zinātņu centru plānots sākt celt 2017. gadā, bet visas pārējās pilsētiņas ēkas paredzēts uzbūvēt līdz 2023. gadam. Plānots saglabāt LU centrālo ēku Raiņa bulvārī 19, bet pārējos LU īpašumos – pašreizējās fakultāšu ēkās, dienesta viesnīcās u. c. – pārveidot peļņu nesošā nekustamo īpašumu portfeli. Labs piemērs ir Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes bijušās telpas Alberta ielā – tās pēc ģeogrāfu pārvākšanās uz

DAC ir izremontētas un jau tiek izīrētas, nesot peļņu LU. Lieku daļu jaunā kampaunā izmaksu sedz Eiropas Savienības fondi, taču nebūt ne visas. Plānots, ka, pareizi apsaimniekojot LU nekustamos īpašumus – izīrējot vai pārdodot, ja izīrēšana neatmaksātos –, varētu nodrošināt pietiekamu peļņu, lai turpinātu LU pilsētiņas attīstību. Tā, piemēram, Bioloģijas fakultātes bijusī ēka Kronvalda bulvārī ir LU īpašumā gandrīz kopš pašiem Latvijas Augstskolas pirmsākumiem, taču, to pārdodot, varētu nosegt vismaz trešdaļu jaunā Zinātņu centra būvniecības izmaksu. Emocionālā piesaiste pret racionālo attīstības dvesmu – šī dilemma laikam ir raksturīga visiem ambicioziem attīstības projektiem.

Jācer, ka pēc septiņiem gadiem LU būs piedzīvojusi lielāko reformu tās pastāvēšanas vēsturē un studenti, pārsniedzēji un pētnieki būs tikuši pie mūsdienīgām un iedvesmojošām telpām, kurās izglītoties un radīt kaut ko unikālu un paliekošu valsts un tautas attīstībai.

The new University of Latvia student campus in Torņakalns – a necessity instead of indulgence

The proposed University campus construction is an inevitable and logical step in further development. More than a single building is needed to bring together the University of Latvia faculties, institutes, start-up companies established by students. The construction of two more science centre buildings is already in progress. Next to the Centre of Natural Sciences will rise another building of a similar scale and style – Science Centre that will house the faculties of medicine, physics and mathematics, as well as a number of scientific institutes and research centres. It will be a comfortable space for 3000 students and 270 researchers. A larger building – Study Centre – is planned nearer to the railway. It will be filled with 10 000 students, 190 researchers and the required academic staff. It is planned to complete the entire new University of Latvia campus by 2023. The information about the ambitious development of the University campus is provided by Kitija Gruškeviča, the Deputy Rector for Infrastructure Development.

Foto no privātā arhīva

AMINATA:

Nākotnē gribu būt vienkārši laimīga un apmierināta, ka esmu kaut ko paveikusi

Par mūziku, dzīves mērķiem un to, ko populārajai jaunajai dziedātājai devušas studijas Latvijas Universitātē

Ar AMINATU SAVADOGO tiekamies viņai ļoti karstā laikā, jo jūnijā jābeidz bakalaura studijas Latvijas Universitātes (LU) Ekonomikas un vadības fakultātē, bet maijā bija jādodas uz Zviedriju, Stokholmu, lai atbalstītu Latvijas pārstāvi Justu Sirmo, kurš starptautiskajā dziesmu konkursā “Eirovīzija 2016” piedalījās ar Aminatas dziesmu *Heartbeat*. Justs konkursā ieguva 15. vietu. Aminatas noslogotais grafiks neļauj meitenei atslābt ne uz mirkli. Arī sarunas laikā viņa vairākas reizes min, ka bez liela darba nav panākumu, ka ir jādara viss iespējamais, lai tiktu uz priekšu, un viņa šo dzīves pieeju neapšaubāmi arī iemieso. Ar Aminatu sarunājas **Elīna Ogsta**.

“Eirovīzija” iedvesmo

Nevar nesākt ar starptautisko dziesmu konkursu “Eirovīzija”, jo šogad Latvijas pārstāvis Justs Sirmis izpildīja tavu dziesmu, bet pati pagājušogad konkursā ieņēmi 6. vietu. Salīdzinājumā ar olimpiskajām spēlēm vai sporta sacensībām 6. vieta lielā konkurencē ir ļoti augsts sasniegums. Kas ir mainījies tavā dzīvē šā gada laikā?

Man noteikti ir bijis daudz vairāk piedāvājumu uzstāties. Vispār esmu sākusi stabilāk justies, jo sapratu, ka mūzika ir tas virziens, kurā es vēlos attīstīties, strādāt un darboties visu mūžu. Protams, neatsverama ir arī pieredze, jo piedalīšanās tik lielos pasākumos paplašina redzesloku, tu sāc domāt nedaudz citādāk. Viena lieta ir vērot tādus pasākumus no malas, pa televizoru, bet pavisam cita – kad esi tur, zālē, tajā visā iekšā. Kad uzkāp uz skatuves, uzstājies, tad vispār... Ir, uz ko tiekties, ir iedvesma un vēlme strādāt un sasniegt augstāku līmeni.

Vai varētu teikt, ka “Eirovīzijas” laikā iegūtie kontakti tev ir kaut kā palīdzējuši? Vai daudz dod iegūtā atpazīstamība?

Vairāk laikam tomēr dod atpazīstamība gan Latvijā, gan ārpus tās – uzstājos kaimiņvalstīs, tieši pateicoties “Eirovīzijai”. Ir bijuši koncerti Igaunijā, tikko – Lietuvā, pagājušajā vasarā piedalījos dažādos festivālos. Esmu dzirdējusi no paziņām, ka manas dziesmas skan arī citās Eiropas valstīs, tas ir ļoti patīkami. Runājot par kontaktiem – viss varbūt neizvērtās tā, kā biju cerējusi un uz ko laikam nedaudz visi cer: ka, aizbraucot uz “Eirovīzijas” konkursu, stāvēs rinda producentu, kuri gribēs ar tevi sadarboties un piedāvās visu jau gatavu. Tā nenotiek – tāpat ir sevi jāpiedāvā, un patlaban es un mana komanda pie tā strādājam, cīnāmies, cenšamies, lai sasniegtu kaut ko vairāk.

Ekonomistos piesaistīja studiju programmas daudzpusība

Pie mūzikas vēl atgriezīsimies, bet, runājot par studijām, tu šogad pabeigsi LU Ekonomikas un vadības fakultātes profesionālo bakalaura studiju programmu "Starptautiskās ekonomiskās attiecības". Kāpēc izvēlēties tieši šo programmu, kas tevi ieinteresēja, piesaistīja pirms četriem gadiem, kad izdarīji savu izvēli?

Izpētīju programmas aprakstu un sapratu, ka šī programma ir ļoti daudzpusīga – jā, ir jāapgūst ekonomika, bet tajā pašā laikā tiek mācītas arī daudzas citas lietas, piemēram, tiesības, vadības zinības, psiholoģija, kas man šķita ļoti interesanti. Arī iespēja apgūt valodas – angļu valodu, papildus izvēlēties vēl citu valodu. Tie priekšmeti, kas ir programmas piedāvājuma klāstā, bija saistoši, jo skolā man patika valodas, matemātika, te tas viss arī bija! Un vispār man šķiet, ka cilvēki ar ekonomikas izglītību spēj pielāgoties jebkuram darbam.

Vai izvēlēta studiju programma ir attaisnojusi cerības, ko uz to liki?

Kaut kādā ziņā jā un kaut kādā ziņā varbūt arī nē. Kopumā esmu priecīga, ka iestājos tieši Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātē un ka pabeigšu tieši šo programmu, ka man būs profesionālā bakalaura diploms. Uzskatu, ka man arī ir ļoti paveicies ar kursa biedriem un pasniedzējiem, tā ka – esmu laimīga par savu izvēli.

Kuri pasniedzēji visvairāk ir palikuši atmiņā? Kuri bija visforšākie, kuri varbūt bija tie stingrākie?

1. kursā ļoti patika Edgars Brēķis, patika tas, kā viņš pasniedza matemātiku. Skolā man matemātikā nebija tik labas atzīmes, lai gan vienmēr bijusi par to interese, taču skolā matemātiku dažreiz mācīja tā, ka nevarēju saprast. Universitātē matemātika mani vēl vairāk ieinteresēja, priekšmetā bija arī laba atzīme, kas ļoti iepriecināja. Daudzi pasniedzēji patīk, jo katram ir savs veids, kā pasniegt studiju saturu. Patīk Viesturs Pauls Karnups, studiju programmas direktors, kā viņš jokoja lekciju laikā! Daudzi pasniedzēji ir ļoti pretimnākoši, palīdz un atbalsta. Visus pat nevar nosaukt. Asociētais profesors Vilnis Ādamsons, mana bakalaura darba vadītāja Inese Kalniņa, lektore Kristīne Bērziņa, tiešām daudzi. Esmu dzirdējusi, ka, piemēram, Rīgas Tehniskajā universitātē neviens neko daudz nejautā – ja neesi paspējis, nāc nākamgad!

Savienot studijas ar mūziku bija gana grūts uzdevums

Lai gan esi ļoti aizņemta tajā savas dzīves daļā, kas saistīta ar mūziku, vai tu paspēji kaut nedaudz izbaudīt arī Latvijas Universitātes studentu dzīvi – piedalīties pasākumos, studentu piedzīvojumos?

Studentu viesnīcā neesmu dzīvojusi, pārāk daudz dažādos studentu piedzīvojumos arī nav sanācis piedalīties... Mums ar kursabiedriem šo gadu laikā tā īsti nav izdevies sanākt kopā ārpus fakultātes, studijām – šajos četros gados ārpus lekcijām esam tikušies varbūt tikai kādas reizes divas trīs, bet ceru, ka mēs to kaut kad kompensēsim. Arī visas Latvijas Universitātes studentu dzīvē nav bijis daudz laika piedalīties, reizēm man pat bija grūti atrast laiku, lai mācītos... Savienot studijas ar mūziku jau ir bijis gana grūts uzdevums. Studējot 1. kursā, piedalījies "Koru karos", 2. kursā – "Talantu fabrikā", 3. kursā – "Eirovizijā", tagad esmu 4. kursā, kurā lekcijas bija tikai divus mēnešus, un – jau jābeidz studijas!

Varbūt jums visiem vēl būs lieliska iespēja noķert to kopības sajūtu, jo katru gadu jūnijā, LU izlaidumu laikā, fakultātes iekšpagalmā tiek rīkota Izlaiduma balle, kur ir iespēja pēc izlaiduma pavadīt laiku ar kursabiedriem, mācībspēkiem, spēlēt grupā, norisinās dažādas aktivitātes.

Tas būtu forši, es labprāt piedalītos, jo man ļoti patīk mani kursabiedri, kas mani ne reizi vien ir paglābuši un man palīdzējuši!

Ar LU izglītību jūtos drošāk

Pastāsti vairāk, kāpēc cilvēkam, kura lielākā aizraušanās un dziļākā būtība ir mūzika, ir bijusi vēlme izvēlēties profesiju un studēt?

Pirmkārt, tāpēc, ka sapratu – palikšu Latvijā. Taču tobrīd šeit nebija pievilcīgu studiju mūzikas jomā, jo Latvijas Mūzikas akadēmijā nepasniedz tādu vokālu, kādu gribētu mācīties, tur tikai pavisam nesen ir izveidota *pop* nodaļa, bet īsti nezinu, kas tur notiek... Ar izglītību un profesiju, ko iegūšu LU Ekonomikas un vadības fakultātē, jūtos drošāk – tā ka

Ar izglītību un profesiju, ko iegūšu LU Ekonomikas un vadības fakultātē, jūtos drošāk – tā ka man ir *back-up* variants! Jebkurā gadījumā zināšanas noder.

Foto no privātā arhīva

Foto no privātā arhīva

man ir *back-up* variants! Jebkurā gadījumā zināšanas noder, jo patlaban, piemēram, rakstu bakalaura darbu par autoritēsībām, kas man pašai ir ļoti aktuāla tēma. Varbūt varēšu pati sev palīdzēt autortiesību jautājumos, būšu zinošāka tajā, kas saistās ar manu muzikālo karjeru. Otrkārt, manuprāt, ekonomika ir pamatu pamats. Pat ja es nodarbojos ar mūziku, man ir jādomā, kā varu saņemt honorārus oficiāli, kā veidot mikrouzņēmumu, kādi nodokļi man ir jāmaksā, daudzas citas lietas. Viss galu galā balstās uz ekonomiku.

Vai domā veidot savu uzņēmumu?

Man jau kādus gadus divus ir savs mikrouzņēmums, tādā veidā saņemu savus honorārus. Tas ir nepastarpināti saistīts ar manu muzikālo darbību.

Ir vērts censties izrauties ārpus Latvijas robežām

Kādi ir tavi tuvākie radošie plāni mūzikā? Ko vēl esi iecerējis paveikt?

Pēc "Eirovīzijas" turpināšu strādāt pie sava otrā albuma, kā arī 13. oktobrī koncertzālē *Palladium* būs mans solokoncerts, patlaban veidoju jauno programmu.

Cik viegli vai grūti Latvijas mūziķim, solistam savā muzikālajā karjerā ir izrauties tālāk par Latvijas robežām, kaut ko sasniegt?

Nav pārāk viegli, ja jau daudziem tas nav sanācis... Tas ir sanācis "Prāta Vētrai", bet viņi arī ļoti ilgu laiku gāja uz to, lai tas izdotos. Viņiem ir vairākas panākumu atslēgas, kāpēc tas izdevies: dažāda veismīga sadarbība, arī tas, ka viņi tik ilgu laiku kā grupa turas kopā – katrs nodarbojas ar savu, kopā strādā kā komanda, iet uz vienu rezultātu. Lai gan ir grūti izrauties, bet vienlaigā man šķiet, ka ir vērts censties.

Katreiz gribas kaut ko vēl un vēl, tiekties pēc kaut kā jauna. Bet tomēr gribētu, lai man kādreiz būtu vienkārši miers, lai ir balanss – ka es lepojos ar sevi, ka jūtos apmierināta un ka tiešām kaut kas ir izdarīts.

veicas, ja viņš var sadarboties ar lielu menedžmenta kompāniju, kas, parakstot līgumu, viņu bīda. Mums Latvijā šādu kompāniju faktiski nav. Ir lielle vietējā tirgus spēlētāji, piemēram, mūzikas ierakstu kompānija *MicRec*, bet arī *MicRec* nav tādu mākslinieku, kas būtu ar pasaules slavu. Lai tiktu pie šādiem partneriem ārvalstīs, ir jāpārvar milzīga konkurence, un, kamēr tu līdz viņiem tiksi... Jo kur tie kontakti radīsies? Bet ir jācenšas, ir jāmeklē, un to mēs – visi Latvijas mākslinieki vai vismaz liela daļa – arī darām.

Kāda būtu panākumu atslēga solistam? Izcils menedžments?

Menedžmentam ir ļoti liela nozīme – jābūt sakiem. Dziedātājam ļoti pa-

Lai gan esam maza valsts, mums ir daudz talantīgu mūziķu

Kas no pašlaik notiekošā Latvijas mūzikas dzīvē tev pašai simpatizē, šķiet interesants?

2017. gadā Latvijā norisināsies Eiropas koru olimpiāde, kur arī es piekritu piedalīties, jo man tiešām šis pasākums ļoti interesē. Tas būs grandiozs, līdzīgs tam, kas notika 2014. gadā, kad Rīgā bija sabraukuši un dziedāja kori no dažādām pasaules valstīm (Vācijas kultūras organizācijas *Interkultur Management* rīkotā Pasaules koru olimpiāde ik gadu notiek citā valstī, 8. koru olimpiāde 2014. gadā norisinājās Rīgā – E. O.). Pati arī redzēju vairāku koru uzstāšanos – parkos un citur. Tas būs liels pasākums, ar iespaidīgu koncertu "Arēnā Rīga". Tas mani ļoti saista.

Kā ir ar jauniem mūziķiem? Esmu lasījusi, ka šā gada "Eirovīzijas" dziesmu rakstīji, domājot, ka to izpildīs tieši Justs Sirmais. Kā viņš nonāca tavā redzeslokā?

Jā, dziesmu rakstīju viņam. Pirms divarpus vai pat trīs gadiem mēs abi piedalījāmies konkursā "Ghetto Faktors", kur ieguva 2. vietu, Justs – 3. vietu. Jau tad nodomāju, ka man ļoti patīk, kā viņš dzied, un ka vēlētos kādreiz ar viņu sadarboties. Un tad vienurīt es izdomāju, ka gribu uzrakstīt dziesmu, ko izpildītu viņš, lai arī kopš "Ghetto Faktora" nebijām komunicējuši vismaz divus gadus.

Kā tev šķiet, vai Latvijā bez Raimonda Paula ir vēl kādi komponisti, kas rada pasaules līmeņa populārās mūzikas melodijas, kuras dzīvo pāri laikiem? Raimondam Paulam šogad bija liela dzīves jubileja, Latvijā un ārpus tās ļoti daudzi zina viņa dziesmas. Esmu pārliecināta, ka arī tu savā radošajā dzīvē vēl tikai augsi un augsi, ka arī tavas melodijas skanēs daudz un plaši. Vai ir vēl kāds komponists bez Raimonda Paula, kuram ir tāds potenciāls?

Domāju, ka noteikti ir vai vēl tikai būs. Vispār man patīk daudzi Latvijas mūziķi. Šķiet, ka Latvijā, lai gan esam maza valsts, ir daudz talantīgu mūziķu. Piemēram, man ļoti patīk tādas grupas kā "Instrumenti", "Triānas Parks", *The Carnival Youth*, Ralfs Eilands – viņi visi rada ļoti labu, mūsdienīgu mūziku, un man šķiet, ka viņiem ir liels potenciāls.

Par mūziķu intrigām, vienkāršību, Čaikovski un Maiklu Džeksonu

Jau runājām par to, kā ir Latvijas mūziķim konkurēt starptautiskā vidē, bet kā tu vērtē vietējo jauno mūziķu vidi – vai viņi savā starpā drīzāk ir draudzīgi vai skaudīgi, kāda ir iekšējā konkurence? Cilvēkiem, no malas skatoties, to grūti izprast.

Diemžēl ir cilvēki, kuriem patīk visādas intrigas, ne no kā uztaisīt kaut kādas problēmas. Man tas nepatīk un vispār neinteresē, pat liekas smieklīgi, jo mums nav tik daudz cilvēku, lai šādi rīkotos. Nevaru pateikt, ka visi tādi ir vai cik daudz tādu ir. Tas ir atkarīgs no katra cilvēka paša. Ir tādi, kuriem patīk tā rīkoties, un ir vienkārši cilvēki, kuri par tādām lietām nedomā. Teiksim, man ļoti daudz ir palīdzējis Dons, vienkārši tāpat. Palīdzējuši ir arī Jānis Stībelis, Intars Busulis, daudzi! Visi viņi ir ļoti atvērti, cilvēcīgi, nav iedomīgi.

Tu gan citās intervijās esi to minējusi, bet varbūt vēlreiz – kāda mūzika tev pašai patīk, kas ir tas, ko klausies?

Man patīk ļoti dažāda mūzika, dažādi žanri. Nav tā, ka patīk kaut kas viens. Tas laikam ir vairāk atkarīgs no garastāvokļa un no dziesmas, jo man drīzāk patīk dziesma. Tas var būt gan metāls, gan klasiskās mūzikas skaņdarbs.

Piemēram, man ļoti patīk Čaikovskis, es viņa mūziku parasti klausos tad, kad mācos. Klausos visu, esmu atvērta, un, ja man piedāvā kaut kādu jaunu mūziku, labprāt to noklausos.

Kas ir tavi paraugi, favorīti mūzikā?

O, tādu ir ļoti daudz! Maikls Džeksons vienmēr ir bijis mans elks, viņš man patīk gan kā personība, gan kā mūziķis, novērtēju to, ka viņš bija labsirdīgs. Ļoti patīk, kā viņš dzied, un tas, ka viņš ir radījis dažādus jaunumus mūzikā. Principā es cienu visas lielās mūzikas zvaigznes. Viņas to ir panākušas ar lielu darbu, un tas ir apsveicami un cienījami. Protams, arī Prinss (*Prince*), kurš nesen aizgāja mūžībā, jo viņš prata ne tikai lieliski dziedāt, bet arī dejot, ļoti daudz saprata no mūzikas teorijas, prata spēlēt dažādus mūzikas instrumentus. No pēdējo laiku mūzikas elkiem man ļoti patīk Bejonsī (*Beyonce*) – viņa prot izdziedāt un izdejojot praktiski visu! Arī Džastins Bībers (*Justin Bieber*) patīk, jo tehniski viņam ir ļoti labi attīstīts vokāls un dejošanas tehnika. Viņš ir jauns un jau ļoti daudz ko saprot un ir iemācījies, jau tagad var kaut ko mainīt popmūzikā.

Pēc 30 gadiem gribētu... mieru

Kas būtu tas augstākais mērķis, ko tu vēlētos sasniegt mūzikā?

Baidos skaļi nosaukt savu mērķi! Bet gribētu kādā brīdī nākotnē būt vienkārši laimīga un apmierināta, ka es esmu kaut ko paveikusi. Vispār ar panākumiem ir tā, ka pēc divām dienām tie vairs nešķiet nekādi panākumi. Katreiz gribas kaut ko vēl un vēl, tiekties pēc kaut kā jauna. Bet tomēr gribētu, lai man kādreiz būtu vienkārši miers, lai ir balanss – ka es lepojos ar sevi, ka jūtos apmierināta un ka tiešām kaut kas ir izdarīts.

Bet, ja būs tas miers un nebūs nākamā mērķa, uz ko tiekties, vai nebūs nedaudz garlaicīgi, ka viss ir sasniegts?

Es to vairāk domāju par vecumdienām... Tagad vēl gadus trīsdesmit es noteikti cīnīšos! Bet pēc gadiem trīsdesmit es gribētu, lai man būtu miers.

Par deju, boks un drosmi darīt to, ko tu vēlies

Vai bez mūzikas tev ir vēl kāda aizraušanās?

Man vienmēr ir bijis sapnis dejot, bet šim sapnim man nekad tā īsti nav sanācis pietuvoties. Tagad cenšos atrast tam laiku, eju uz deju nodarbībām, un man ļoti tas patīk. Protams, jūtu, ka daudz ir iekavēts, ka varbūt dejot vajadzēja sākt agrāk nekā dziedāt, bet tagad tāpat cenšos un daru, ko varu. Vēl man ļoti patīk sports! Eju uz sporta zāli, skrienu, patīk fitness, dažādi sporta veidi. Tikko filmējos mūzikas klipā, kur es boksējos, tas man arī patika. Pat sāku domāt, ka varētu turpināt apgūt boksu, kad būs nedaudz vairāk laika.

Agnese Rakovska no "Triānas Parka" arī boksējas, varbūt jūs varat trenēties kopā?

Mēs ejam pie dažādiem treneriem, bet varbūt arī varētu ar Agnesi kādreiz kopā patrenēties.

Un nobeigumā – vēl par izglītību. Vai tu ieteiktu Latvijas vidusskolēniem nākt studēt uz Latvijas Universitāti?

Jā, es it īpaši ieteiktu nākt uz LU Ekonomikas un vadības fakultāti, jo te ir forši! Te ir forši pasniedzēji, tiek doti tādi uzdevumi, kurus tu vari izpildīt. Nav tā, ka kaut ko nevarētu apgūt vai paspēt pārāk milzīgā apjoma dēļ. Informācijas ir tik daudz, cik studenti var uztvert. Un vispār – šeit tiek

Foto: Elīna Ogsta

iegūta laba izglītība. Latvijas Universitāte ir valsts universitāte, labākā universitāte Latvijā, bet to pazīst arī ārzemēs, tā ka es noteikti ieteiktu šeit studēt!

Kāds būtu tavs novēlējums tiem, kuri ir dzīves lielās izvēles priekšā, kur studēt? Kāds ir tas novēlējums, ko pati būtu gribējusi saņemt pirms četriem gadiem, kad beidzi vidusskolu un izraudzījies savas studijas?

Ir jābūt drosmīgākam un nav jābaidās no tā, ko tu vēlies darīt! Jebkura izglītība dzīvē noder, nav svarīgi, vai izvēlies kļūt par filologu, ekonomistu vai par juristu, jo izglītība jebkurā gadījumā noderēs. Tu atradīsi tai pielietojumu, jo jebkuru izglītību var sasaistīt ar savām interesēm. Tā ka – nav jābaidās, bet jāiet uz to, kas vairāk pašam patīk!

Un ko tu pati sev novēlētu šajā dzīves brīdī?

Pabeigt bakalaura studijas, labi pabeigt! Kā arī vispār – iedvesmu, izturību, vēlmi cīnīties un iet līdz galam!

AMINATA: In the future I want to be simply happy and content to have accomplished something

Latvian representative in the Eurovision Song Contest of 2015, who received the high 6th place Aminata Savadogo completes her bachelor's studies at the University of Latvia Faculty of Economics and Management programme "International Economic Relations" this June. The popular singer in her interview confirms that the education and profession to be acquired at the Faculty of Economics and Management will provide a feeling of safety – it will be her back-up alternative. In any case, the knowledge will come in handy, and people with education in economics are able to adapt to any work. Aminata recommends the secondary school graduates to choose the University of Latvia, and specifically to come to the Faculty of Economics and Management, – because it is cool there! There are trendy teachers, assignments are given so as you would be able to complete them. And there is no way that something could not be learned or done on time because of the huge volume of tasks. There is as much information as the students can absorb.

Foto: Evija Melnova

Jaunas veselības tehnoloģijas 48 stundās

Hakatonā – no pavisam ikdienišķu neērtību risinājumiem līdz idejām par iekārtām, kas veicina sarežģītu cilvēka orgānu un tehnoloģiju mijiedarbību

Jeļena Poļakova

Jaunās tehnoloģijas maina mūsu ikdienu, dzīvesveidu un paradumus. Tehnoloģijas var ne tikai mainīt paradumus, kā mēs sportojam, uzturam ūdens balansu vai atmetam sliktos ieradumus, tās var palīdzēt mums atgūt, uzturēt un kontrolēt veselību, palīdzēt risināt tās veselības problēmas, kas agrāk nebija atrisināmas. Par to ir pārliecināts Latvijas Universitātes (LU) Datorikas fakultātes maģistra studiju programmas students Emīls Sjundjukovs, kurš 2015. gada rudenī izveidoja studentu komūnu *Health Hackers* un 2016. gada aprīlī noorganizēja Baltijā pirmo veselības tehnoloģiju pasākumu, t. s. hakatonu (*hackathon*) – *Garage48 HealthTech*.

No idejas līdz prototipam 48 stundās

Baltijā pirmais veselības tehnoloģiju hakatons *Garage48 HealthTech* norisinājās no 15. līdz 17. aprīlim LU Dabaszinātņu akadēmiskajā centrā Torņakalnā un pulcēja vairāk nekā 130 tehnoloģiju, medicīnas, datorzinātņu, mārketinga u. c. nozaru speciālistus, entuziastus un studentus, kuru uzdevums bija 48 stundās radīt strādājošu prototipu kādai veselības tehnoloģiju idejai. Jau pirmās dienas vakarā dalībnieku komandas prezentēja 33 idejas, no kurām īstenošanai tika izvēlētas 14.

“Mediķi zina, kādi dati par cilvēka veselības stāvokli ir nepieciešami un kā šos datus saprast un pielietot, lai palīdzētu noteikt pareizu diagnozi, pareizu ārstēšanu, uzraudzīt rehabilitāciju, savukārt datorīķi, inženieri, programmētāji prot izstrādāt risinājumus, kā šos datus var iegūt, apkopot un veidot korelācijas. Mūsu uzdevums šī hakatona ietvaros

bija savest kopā mediķus un datorīķus, lai, izmantojot abu spēcīgās puses, radītu realizējamās idejas cilvēku dzīves kvalitātes un veselības uzlabošanai,” par veselības hakatona mērķiem stāsta **Emīls Sjundjukovs**.

Hakatona formāts ir guvis plašu popularitāti visā pasaulē, jo sniedz iespēju dažādu nozaru entuziastiem satikties, apmainīties ar idejām un pat izveidot biznesu.

Garage48 hakatonu sērija aizsākās Igaunijā 2010. gadā, un patlaban dažādi *Garage48* organizētie tematiskie hakatoni regulāri norisinās visā pasaulē – no Baltijas valstīm līdz pat Āfrikai. “Pats esmu piedalījies dažādos *Garage48* rīkotos hakatonos, tā iepazīnos ar *Garage48* komandu un piedalījos 2015. gadā notikušajā atvērto datu hakatona organizēšanā. Šis hakatons toreiz norisinājās Latvijas Universitātē. Nodibinot *Health Hackers* komūnu, uzreiz radās ideja rīkot lielu pasākumu, kurā dosim iespēju pārbaudīt savus spēkus ikvienam, kurš vēlas iesaistīties veselības tehnoloģiju jomā. Pateicoties *Garage48* atbalstam un pieredzei, mums kopā izdevās noorganizēt lielisku pasākumu, kurā dalībnieki no dažādām valstīm atrada jaunus kontaktus, ģenerēja vērtīgas idejas un radīja prototipus, kurus tālāk ir iespējams attīstīt, un kāds pat, iespējams, tos varēs pārvērst biznesa idejā,” stāsta Emīls.

Savukārt *Garage48* organizētājs Latvijā **Oskars Gauks** atzīst: “Veselības tehnoloģijas ir strauji augoša niša, kurā ir vieta inovācijām un jauniem uzņēmumiem. Aizvadītais hakatons bija lieliska starta vieta, kur atrast domubiedrus, īstenot savu ideju un radīt pirmo prototipu. Hakatona galvenā misija ir satuvināt idejas autorus, izstrādātājus, mentorus un investorus, lai radītu ko jaunu un nebijušu. Mēs priecājamies, ka šogad esam iesākuši jaunu hakatonu virzienu – specializētu veselības tehnoloģiju hakatonu, kas būs jaudīga platforma šīs jomas speciālistiem un, iespējams, ar jaunām tehnoloģijām uzlabos vai pat pārvērtīs mūsu turpmāko dzīvi.

Tāpat mums ir prieks, ka arī pēc hakatona dažas idejas tiek turpinātas un attīstītas, piemēram, viena no komandām, kura izstrādāja prototipu smadzeņu viļņu lasītājam, kurš atvieglotu dzīvi cilvēkiem ratiņkrēslā, turpina darbu un aktīvi meklē investorus.”

Personiskā pieredze kā motivācija

Jautāts par to, kā rodas veselības tehnoloģiju idejas, kā cilvēks nonāk līdz šai idejai, līdz domubiedru meklēšanai, līdz idejas īstenošanas iespējām, Emīls atbild: “Daudzi nonāk personiskās pieredzes rezultātā. Ir slimības, kuras nav tik viegli izārstējamas, un cilvēki gadiem meklē veidus, kā to izdarīt. Ir veselības problēmas, ar kurām agrāk bez tehnoloģiju palīdzības tikt galā bija daudz grūtāk, bet tagad, tā kā ir dažādas viedās ierīces un iespējas vairāk uzzināt par savu veselības stāvokli un sekot tam līdz, bieži vien agrāk neiespējams kļūst iespējams.

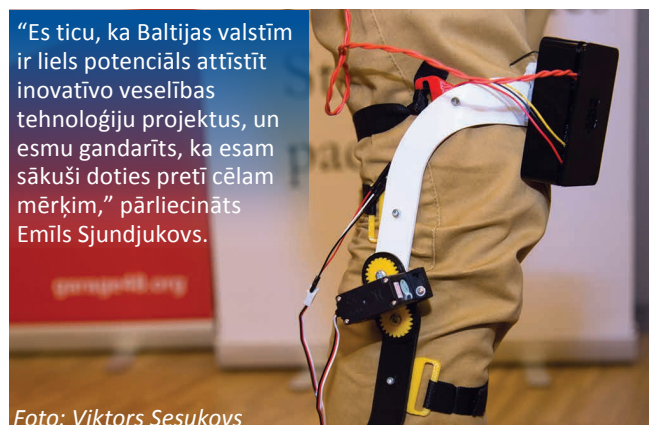
Es pats esmu pārcietis divas ceļgala operācijas, un rehabilitācijas procesā sapratu, ka sekot ārsta norādījumam – piemēram, nesalikot celi mazākā leņķī nekā 90 grādi – ir ļoti grūts uzdevums tikai tāpēc, ka es to nevaru kontrolēt. Tā radās ideja izveidot tehnoloģiju, kas palīdz pacientam kontrolēt ceļa kustības un brīdināt, kad ceļa saliekšanas leņķis tuvojas atļautajam limitam. Šīs tehnoloģijas prototipu esmu izstrādājis sava bakalaura darba ietvaros un turpinu to uzlabot arī pašlaik. Līdzīgi šādas idejas mēdz rasties arī citiem cilvēkiem – vai nu savas pieredzes, vai tuvinieku vajadzību ietekmē.”

Viena no *Garage48 HealthTech* hakatona komandām, kura ieguva arī *Lattelecom* speciālo balvu 500 EUR apmērā, *IceeData*, balstījās uz personisko pieredzi un izdomāja, kā uzlabot dzīves kvalitāti pacientam ar sirds implantu. Vienam no komandas dalībniekiem ir sirds implants – stimulators, kas novēro sirds darbību un nepieciešamības gadījumā var atdzīvīnāt sirdi, taču dati, ko iespējams saņemt no šā implanta, ir pieejami tikai veselības speciālistam, bet nav pieejami pašam pacientam, līdz ar to pacients netiek brīdināts par iespējamām problēmām.

Cīnoties par pacienta tiesībām, hakatona ietvaros komanda izstrādāja risinājumu, kas spēj pārtvert stimulatora nosūtītos datus un parādīt tos pacientam reālā laikā, dodot iespēju sekot līdzī savam veselības stāvoklim. Komanda turpina darbu pie risinājuma izstrādes un jau ir ieguvusi pirmo finansējumu – 1000 dolāru sacensībās *Hackday Prize 2016*.

Nākotnes tehnoloģijas

Tas, kas vēl pirms divdesmit gadiem bija skatāms zinātniskās fantastikas filmās, tagad kļūst par mūsu ikdienu.

“Es ticu, ka Baltijas valstīm ir liels potenciāls attīstīt inovatīvo veselības tehnoloģiju projektus, un esmu gandarīts, ka esam sākuši doties pretī cēlam mērķim,” pārliecināts Emīls Sjundjukovs.

Foto: Viktors Sesukovs

Līdzīgi ir arī ar veselības tehnoloģijām. Hakatona dalībnieki parādīja, ka neiespējams kļūst iespējams.

Piemēram, komanda *ThinkForce* no Igaunijas izstrādāja lietotņu veikala prototipu, kurā izstrādātājiem būtu iespēja ievietot smadzeņu viļņu lasītājam (EEG, elektroencefalogrāfijai) domātas lietotnes, savukārt lietotājs tās varētu tur viegli atrast un lietot. Šāds veikals veicinātu jaunu lietotņu rašanos un smadzeņu viļņu lasītāja iespēju plašāku izmantošanu. Lai demonstrētu šā koncepta izmantošanas iespējas, komanda arī radīja jau gatavus prototipus smadzeņu viļņu lasītāja lietotnēm – viens no prototipiem domāts cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, lai palīdzētu cilvēkam ratiņkrēslā vadīt to ar domu palīdzību, otrs prototips domāts viedās mājas vajadzībām – spuldžu ieslēgšanas un izslēgšanas kontrolei ar smadzeņu sūtītu viļņu palīdzību. Komanda ieguva gan hakatona galveno balvu, gan Tartu domes balvu, gan *Accelerace Life* speciālo balvu.

Savukārt Rīgas Tehniskās universitātes *IdeaLab* balvas un *Microsoft* balvas laureāti – komanda *Call a Nurse* – izstrādāja speciālas griestu kameras prototipu, kas, izmantojot sejas atpazīšanas algoritmus, ļautu noteikt situācijas, kad pacientam slimnīcā vai aprūpes centrā ir nepieciešama palīdzība.

Hakatona ietvaros tika attīstītas arī citas ieceres: ideja par viedo zāļu kastīti, kura sekos līdzī, lai netiktu izlaistas zāļu lietošanas reizes; grūtnieces un ārsta komunikācijas platformas; lietotnes, kas uzrauga atrašanos saules gaismā, lai palīdzētu uzturēt D vitamīna normu; ideja par viedajiem apģērbiem, kuri ievāktu datus par veselības stāvokli sportošanas laikā un, sūtot skaņas komandas austiņās, kontrolētu vingrojumu pareizu izpildi; ārstu un speciālistu datubāze, kurā būtu iespēja atrast labākos speciālistus reģionā un atstāt arī atsauksmes; izglītojošas spēles, kas palīdzētu informēt jauniešus par svarīgiem veselības jautājumiem, piemēram, alkohola lietošanas sekām.

“No pavisam ikdienišķu neērtību risinājumiem līdz idejām par iekārtām, kas veicina sarežģītu cilvēka orgānu un tehnoloģiju mijiedarbību, – tā varētu raksturot hakatonā prezentētās idejas un 48 stundu laikā radītos prototipus. Protams, lai ieviestu inovatīvus risinājumus un mainītu veselības aprūpes nozari, ir nepieciešams vairāk par 48 stundām, taču tas ir pirmais solis, lai satuvinātu cilvēkus ar kopīgiem mērķiem un virzītu tos pretī mērķu sasniegšanai. Es ticu, ka Baltijas valstīm ir liels potenciāls attīstīt inovatīvo veselības tehnoloģiju projektus, un esmu gandarīts, ka esam sākuši doties pretī cēlam mērķim,” pārliecināts Emīls Sjundjukovs.

Garage48 HealthTech hakatons norisinājās ar *Lattelecom*, *Attīstības finanšu institūcijas Altum*, *Microsoft*, *Mass Portal*, *Latvijas Universitātes Studentu padomes*, *Accelerace Latvia*, *Elektronikas un datorzinātņu institūta*, *TechHub*, *Rīgas Stradiņa universitātes Studējošo pašpārvaldes* un *Rīgas Tehniskās universitātes* atbalstu.

New health technologies in 48 hours

At the autumn of 2015, the student of University of Latvia Faculty of Computing Master's programme Emīls Sjundjukovs formed a student commune “Health Hackers”, and in April of 2016 for the first time in the Baltics he organised a health technology hackathon “Garage48 HealthTech”. The aim of the hackathon was to bring together medical specialists and computer experts to use the strengths of both in order to create feasible ideas for the quality of life and health. The main mission of hackathon is to connect the authors of ideas, developers, mentors and investors to conceive something new and unprecedented. For example, one of the prototypes generated in hackathon is intended for people with special needs. It will help a person in a wheelchair to drive it by thoughts, but another prototype will be useful for smart home needs – control of switching light bulbs on and off by the brain-sent waves.

Foto: Imants Prēdelis

Dzīve kā DANCIS

Mazāk zināmi notikumi un vīzijas par Latvijas Universitātes Tautas deju ansambļa “Dancis” misiju un nākotni

Gundega Juraševska,
ilggadēja “Danča” ceļa vērotāja un līdzgājēja

Kad pirms 45 gadiem Latvijas Universitātes (LU) Tautas deju ansamblis “Dancis” svinēja savu ceturtdaļgadsimta jubileju, ilggadējs un spožs “Danča” dejotājs un žurnālists Eriks Tivums uzrakstīja rakstu “Septiņus prinčus pelnrušķītēm”. Tas bija stāsts par septiņām tā laika dančniecēm, par viņu gājumu dejas pasaulē, par studijām, darbu un dzīves mērķiem. Gatavodamās “Danča” septiņdesmitgades svinībām, pārcilāju ne vienu vien “vēstures kladi” ar izgriezumiem no vecajiem žurnāliem un avīzēm. Eriks rakstīja, ka “jānāk svētkiem, kuros Pelnrušķīte dejo pa mirdzoša stikla parketu un sudraba spoguļos atstarojas vienas – divu – trīs – septiņu un vēl daudz vairāk laimīgu meiteņu prieka pilnās acis...”. Bet Pelnrušķīte taču nevar tā viena pati virpuļot. Ir jābūt arī princim! Kur to meklēt?

18. aprīļa vakarā, kad uz Nacionālās operas skatuves “Dancis” izdejoja savu 70 gadu jubilejas svētku koncertu un kādas dejas ievaddaļā bija redzamas tikai “Danča” meitenes, pēkšņi izdzirdēju, kā maza meitenīte, kura sēdēja man aiz muguras, neatlaidīgi jautāja savai mammai: “Kad būs prinči?” Tajā brīdī sapratu: Pelnrušķītes ilgi gaidītie un meklētie dejas partneri arī ir viņas prinči. Lai gan mūsu izpratnē tie ir saucami par tautu dēliem, tēva dēliem vai kā citādi, bet mazā bērna acīs tas staltais un iznesīgais puisis, tautas deju dejotājs, ir princis... Un tikai paši dejotāji – pelnrušķītes un prinči – vien zina, ka patiesi neaizmirstams un līdz asarām skaidrs mirdzums ir īsajiem mirkļiem, kas gandarī par ilgu un pašaieliedzīgu atsacīšanos no daudz kā patīkama un

varbūt daudz vairāk vajadzīga nekā vienkāršā tautas dejas daile. Visas septiņdesmitgades ritējumā “Dancim” nav bijis pieklusuma dienu – viena vienīga tautas mākslas veidotāja darbdiena.

Pāršķirstot “Danča” vēstures lappuses un sarunājoties ar dažādu paaudžu dančiniekiem, ielūkosimies līdz šim mazāk zināmos notikumos un vīzijās par “Danča” misiju un nākotni. Kolektīva 70 gadu jubilejas koncertā īpaši tika izcelti trīs “Danča” bijušie vadītāji: Harijs Sūna, Uldis Žagata un Alfrēds Spura. Trīs stūrakmeņi, kas veidojuši, balstījuši un vēl aizvien kuplina latviešu skatuviskās dejas lauku. Trīs laikmeti arī “Danča” dzīvē.

Sākums un Harijs Sūna

Deju kolektīva pirmsākumi meklējami jau pēckara gados dažās rosīgās Universitātes fakultātēs. Arhitekti bija studenti ar vismākslinieciskāko dvēseli, ekonomistos savukārt mācījās čaklas un sabiedriskas studentes. Starp viņiem atradās arī deju mākslas cienītāji. 1946. gada februārī izveidojās Pēteris Stučka Latvijas Valsts universitātes (LVU) Tautas

Uldis Šteins un Harijs Sūna. Foto no privātā arhīva

deju kolektīvs. Ierosmi tam deva ziņa par lietuviešu studentu deju ierašanos Rīgā 1. Maija svētkos un viņu uzaicinājums LVU studentiem rudenī viesoties Viļņā un Kauņā. Deju kolektīva dibinātāji bija Ekonomikas fakultātes studente Elonija Drauga, Fizikas un matemātikas fakultātes studente Velta Jansone un Arhitektūras fakultātes students Harijs Sūna. Tika sameklētas tukšas telpas Raiņa bulvāra un toreizējās Ļeņina (tagad Brīvības) ielas stūrī, un sākās spraigi mēģinājumi.

Dažam labam bija kaut nelielas zināšanas horeogrāfijā, bet pārējiem tās aizstāja entuziasms un dejas prieks. Paši sameklēja vecas grāmatas ar deju aprakstiem, paši tām urbās cauri, un mēģinājumos neviens pat nemanīja, ka telpa ir nekurināta, auksta un nemīlīga. Vienīgā siltuma krāsnīņa tika nolikta pie klavierēm, lai pianistam nesaltu rokas. Pirmajos gados deju kolektīva priekšgalā stājās Operas un baleta teātra mākslinieks Bruno Priede, viņam sekoja Milda Lasmane, kura tika dēvēta par latviešu dejas vecmāmuļu, un Voldemārs Novickis. 1955. gada rudenī par kolektīva vadītāju kļuva **Harijs Sūna** – kādreizējais universitātes absolvents, pēc profesijas arhitekts, bet pēc sava aicinājuma – horeogrāfs un folklorists.

Jaunam vadītājam deju kolektīvā ir iespējams eksperimentēt, un deju kolektīvi var izlocīt kājas jaunos, neparastos deju rakstos. Pašiem var patikt vai nepatikt, bet vērtētāja ir un paliek publika. Gaudu atsijātājs no sēnalām savukārt ir laiks. Un tā daudzām dejām, kas savu piedzimšanu svinēja universitātes deju kolektīvā, ir garš, skaists un panākumiem bagāts mūžs, kas vēl nav beidzies. Tās ir pēc rakstura un izteiksmes veida tik atšķirīgās “Audēju dejas”, “Sudmalīņas”, “Sadancošana Ludzā”, “Pie Daugavas”...

Dejai “Pie Daugavas” laikam tomēr ir visinteresantākā vēsture. Komponistes Elgas Īģenbergas mūzika pamudināja Hariju Sūnu radīt jaunu deju, šķiet, vienu no liriskākajām un emocionālākajām tā laika jaunradīto latviešu skatuvisko deju pūrā. Kolektīvs to jau bija iestudējis, bet vadītājam

Krišjānis Šimis, “Man deviņi bāleliņi”, Jāņa Ērgļa horeogrāfija, Jura Kulakova mūzika. Foto no privātā arhīva

joprojām šķita, ka dejas vēl “neskan”. Un radās vārdi, paša Harija Sūnas sarakstīti. Nu vajadzēja atrast skaņdarba izpildītāju. Talkā nāca toreizējais universitātes koris “Daina” (diriģents Gido Kokars), ar kuru deju kolektīvam ilgu gadu bija ļoti laba un skaista sadarbība. Koris izpildījis deju pavadījumu? Tas toreiz bija kaut kas nedzirdēts. Pirmo reizi šis eksperiments “izgāja tautās” 1956. gadā I Baltijas valstu studentu dziesmu un deju svētkos Tartu. Laiks bija slikts, caurām dienām lija. Arī tad, kad notika lielais svētku koncerts. Ar kora uzmundrinošo novēlējumu – nu, tad peldiet arī kā pa Daugavu! – deju kolektīvi izveda savu lolojumu daudzu tūkstošu skatītāju priekšā. Panākumi bija negaidīti – dejas pārsteidza un sajūsmināja skatītājus. Tālākā sadarbība ar studentu kori bija kā stimulants deju kolektīva vārda došanai. 1958. gadā notika pirmais universitātes deju kolektīva un kora kopīgais koncerts, un tas deva ierosmi deju kolektīvu nosaukt par “Danci”, savukārt viss ansamblis kopā ieguva vārdu “Daina un Dancis”. Harijs Sūna bija iedevis “Dancim” vārdu, bet viņa poētiskā dejas “Pie Daugavas” vēl līdz šai dienai saņem skatītāju nedalītu mīlestību un raisa aplausus, jau atskatot pirmajām mūzikas taktīm.

LU Tautas deju ansamblis “Dancis” 70 gadu jubilejas koncerta izskaņā ar māksliniecisko vadītāju Rolandu Juraševski. Foto: Imants Prēdelis

Uldis Šteins: galotnes var nokalst, bet saknes ir jākopj un jālaista

Te nu ir īstais laiks sarunai ar **Uldi Šteinu** – Harija Sūnas vadītā “Danča” dejotāju, kurš, būdams viens no pieredzējušākajiem dejotājiem, uz pusgadu kļuva arī par kolektīva vadītāju. Uldis Šteins tautas deju iepazīna, dejodams Harija Sūnas vadītājā Lielvārdes deju kolektīvā, tādēļ likumsakarīga bija izvēle, sākot studijas Rīgā, dejošanu turpināt “Danci”. Viņš uzsver, ka tieši 50. gadu beigās “Dancis” no vienkārša kolektīva kļuva par vadošo Latvijā. Tas auga par savdabīgu kolektīvu, kas, pakāpies uz pirmajām meistarības virsotnēm, nesnauda mierā, bet meklēja jaunus sejas vaibstus. Arī Uldis Šteins meklēja savu tālāko ceļu tautas dejas laukā un 1958. gadā Rīgas Politehniskajā institūtā (tagad – Rīgas Tehniskā universitāte) izveidoja slaveno “Vektoru”, kura vadītājs bija veselus 55 gadus. Tāpēc nevaru atturēties, nepaicaļusī, kā Uldis šo garo gadu gājumā ir spējis sevi sadalīt/nodalīt dančinieku no vektorieša? Kā tas ir bijis – skatēs un konkursos stāvēt plecu pie pleca, pēdu pie pēdas? (Abu kolektīvu vēsturē ir fakts, ka 1970. gada dziesmu svētku deju karos tie stāvēja līdzās uz pjedestāla augstākā pakāpiena).

Uldis savā atbildē ir tiešs: “Rīvēšanās ar “Danci” manam kolektīvam nav bijusi nekad, un ne ar vienu citu kolektīvu arī ne. Man ir sava filozofija – kolīdz kāda sacensība velk līdzīgu intrigu, man tā nepatīk. Jā, katram gribējās būt pirmajam, bet, ja kāds ir talantīgāks, spējīgāks par tevi, vai tev ir tiesības viņu apskaust? Te, pašdarbības kolektīvos, nedala nekādu naudu, nekādu karjeru. Saviem dejotājiem vienmēr esmu skaidrojis: jums dejošana ir vaļasprieks, jums vispirms ir jāmācās, jāapgūst arods un jāstrādā savs profesionālais darbs, kā to daru es. (Uldis Šteins ilgus gadus strādāja Rīgas kinostudijā – G. J.) 1970. gadā bijām nonākuši tautas dejas “augstākajā līgā”. Es vaicāju kolektīvam: varbūt mēģinām uz 1. vietu? Viņi atbildēja – mēģinām. Toreiz skatē obligātā bija H. Sūnas “Audēju deja”, un tajā sarežģītajā žīgā visi kolektīvi krita (uz skatuves bija kaut kāds metālisks lūkas vāks, uz kura visi slidēja un kļuva). Mums paveicās – mēs nenokritām.”

“Vāveru polka” (Ulda Šteina vispazīstamākā deja), izrādās, ir radusies, pateicoties “Dancim”. Viņš skatījies kādu “Danča” koncertu operā un pie sevis domājis – kādēļ neredzu nevienu polku, kur gan tās palikušas, vai tad latviešiem polkas izbeigušās? Paprasījies savai koncertmeistarei, lai sameklē visas iespējamās polkas, viņa atnesusi lielo E. Melngaiļa nošu grāmatu un sākusi spēlēt. Kā atskanējusi “Vāveru polka”, bijis skaidrs – jā, tā ir īstā. Deja un mūzika savērpās kopā, un radās latviešiem populārajos zīmējumos (līnijās un aplīšos) dejojama atspērīga, žīgla, kā vāveres ritenī virpuļojoša deja.

“Audēju deja”, Harija Sūnas horeogrāfija, Jāņa Ķepīša mūzika. 20. gs. 60. gadu otrā puse. Foto no privātā arhīva

Uldis Šteins, vaicāts, kāds tālāk būs “Dancis”, saka: “Viņiem ir jātur sava pozīcija. Cilvēki, kas piedalās pašdarbībā, ir nenovērtējami. Vienīgais atalgojums dejotājiem ir skatītāju aplausi. Visi jau tā deju vienu un to pašu, īpaši pirms lielajiem svētkiem, kad katrs grib pēc iespējas vairāk izdejot obligāto repertuāru. Ja visi būs vienādi, tautas dejas globalizācija šo jomu pazudinās. Katram kolektīvam jābūt savādākam, tur ir tas spēks. Pašdarbības uzdevums ir saglabāt dziesmu svētkus. Ja Baltijā nebūtu simtgadīgas dziesmu svētku tradīcijas, tad atmodas laiks nebūtu tā beidzies, kā tas pie mums beidzās.

Ko novēlu “Dancim”? Svarīgākais – “Dancim” vienmēr ir jāpaliek un jābūt “Dancim”. Tas sevī ietver ļoti daudz, ar to ir pateikts viss. Nedrīkst skriet līdzi modei. Jubilejas koncerta nosaukums “No saknēm līdz galotnēm augt” sevī ietver dziļu jēgu. Galotnes var nokalst, bet saknes ir jākopj un jālaista. Krūmus uzaudzēt ir viegli, bet “Dancis” noteikti grib izaudzēt ozolu, priedi, liepu. Jauniešiem ir jāzina savas saknes, tā nav šodienas interneta portālu tēma, bet mums viņiem jādod iespēja par tām uzzināt. “Dancis” ir latviešu skatuviskā dejas skola, horeogrāfu un pedagogu kurss. Ar “Danča” maizi tālāk savus ceļus meklēt devušies Imants Magone, Vairis Ceimers, Gunārs Rubenis, Juris Lainis, Olga Freiberga, Baiba Šteina. Arī Eriks Tivums, kurš kļuva par vienīgo profesionālo žurnālistu, kas rakstīja par tautas deju. Tas viss nāk no “Danča”, tie visi ir “Danča” zari un galotnes.”

Žagatas un Spuras laiks

Kad 1963. gadā par “Danča” vadītāju kļuva **Uldis Žagata**, vēl neviens un arī viņš pats nezināja, ka ansamblis būs tikai starpstacija ceļā uz profesionālu Valsts deju ansambli. Taču viņa “Danča” ēra piecus gadus noteica toni Latvijas deju mākslas amatierismā. Tā bija latviešu skatuviskā dejas pārtapšana jaunā pakāpē – poētiskākā, brīvākā, fantāzijas izrotātā.

Ar studentiem dejas valodā runāja pieredzējis baleta mākslinieks, interesantu horeogrāfiju autors. Dažbrīd uzmācās šaubas – vai mēs to maz spēsim, jo vadītāja prasības iesildīšanās daļā likās pārlietu augstas. Labi, ka šaubu mirklis bija īss. Katrs solis uz priekšu prasīja jaunu kvalitāti, arī kolektīva vēsturē un dejotāju izaugsmē. Dejotāji pierada gan pie savdabīgajām iesildīšanās stundām, gan pie pirmajām jaunā vadītāja dejām: “Apsveikuma deja”, “Jauno dancis”, “Šodien svētki, dejosim”. Ilgu laiku tās saglabājās tikai “Danča” repertuārā – varbūt savas savdabības dēļ, varbūt arī precīza tehniskā izpildījuma prasību dēļ. Uldis Žagata “Danci” radīja garu deju virkni, kas kļuva par nozīmīgu

“Tāles sauc”, Ulda Žagatas horeogrāfija, Rūdolfa Šteina mūzika. 20. gs. 60. gadu otrā puse. Foto no privātā arhīva

skatuviskās dejas daļu: “Es mācēju danci vest”, “Klipu, klapu”, “Vecpilsētas polka”, “Raibie cimdi” un vēl, un vēl... Spraiģā darbā aizskrēja pieci gadi, un Uldim Žagatam liktenis piespēlēja jaunu izaicinājumu – viņš kļuva par Valsts deju ansambļa “Daile” veidotāju un māksliniecisko vadītāju, vietu “Danci” atdodot savam kolēģim – Operas un baleta teātra baleta solistam **Alfrēdam Spuram**.

Viņa uzdevums bija vēl grūtāks: pierādīt, ka kolektīva visaugstākā iekarojamā virsotne tikai priekšā, pārliecināt, ka mīņāties uz vietas ir tas pats, kas iet atpakaļ. Un “Dancim” laimējās – tas kļuva par liecinieku vēl viena latviešu dejas horeogrāfa talanta izpaušmei. Pirmā tapa deja “Metēņu polka”, tad sekoja visoptimistiskākā dančinieku deja “Es par bēdu nebēdāju”. Vadītājs savu rokrakstu visvairāk meklēja un veidoja episkajās, monumentālajās dejās. Brīžiem plūstoši vijīgā, brīžiem balādiskā deju zīmējumā viņš lika skanēt “Balādei”, “Zemes bērniem”, “Manai Dzimtenei”. Pats būdams baletā izcils raksturdejoitājs, viņš savu ansambli skoloja arī šajā jomā, radīdams humorpilnās, groteskā dejas – svītu “Pļāvēji” un “Līgo dančus”. Alfrēds Spura, cienīdams ansambļa tradīcijas un juzdams pietāti pret tā slaveno vēsturi, tomēr veiksmīgi prata īstenot savas ieceres. Viņš ansambļa panākumu atslēdzīgu mācēja paturēt savās rokās. Bet atslēdzīgas šifrs ir ļoti vienkāršs – cieņa pret tautas mākslu, cieņa pret deju un cieņa pret to darbu, ko veic kopā viss ansamblis.

Jānis Počs: Spura saviem dejojājiem iemācīja līdzī dzīvošanu

Jānis Počs – “Danča” dejojājs no 1967. gada. Nodejojis 15 gadus un sevi var saukt par īstenu spuri. Vairākus gadus bijis repetitors un strādājis ar jaunajiem “Danča” dejojājiem. Vaicāts par Spuras iezīmīgāko rokrakstu, Jānis izceļ viņa prasību katru soli, katru kustību izpildīt ar saturu, jēgu. Īpaši Spura prata izcelt dejojāju rokas, tām bija jābūt dzīvām, izteismīgām. Ja reiz tu ieliec rokas sānos, tātad esi apņēmis ko darīt, esi izlēmis un stingrs. Nu tad parādi to! Pamato, kāpēc tu izpildi šo vai citu kustību! Tas deva dejai dvēseli, kā, piemēram, “Jaunības dainā” vai “Zemes bērnos”. Tā bija līdzī dzīvošana, to Spura saviem dejojājiem iemācīja. “Danča” repertuārs tika bagātināts ar daudzām tehniski sarežģītām cittautei dejām, kas kolektīva spēju robežu pacēla vēl augstāk: “Aragonas hota”, “Sibīrijas kadrija”, “Meksikāņu deja”, “Sabotjeri”.

Jānis Počs uz “Danča” jubilejas koncertu saaicināja kādreizējos spuriēšus, lai visi kopā uz operas skatuves varētu izdancot “Kursas godu danci”. Jānim Počam “Danci” dejo meita Marta un dēls Uģis. Vaicāts par prasmi savā ģimenē

“Maršs”, Ulda Žagatas horeogrāfija, Rūdolfa Šteina mūzika. 20. gs. 60. gadu otrā puse. Foto no privātā arhīva

saglabāt dejas mīlestību, Jānis stāsta: “Mani vecāki piedalījās dažādos Jaunkalsnavas pašdarbības kolektīvos – spēlēja teātri, dziedāja vokālajā ansamblī un korī. Ja viņi to varēja, arī mēs, trīs brāļi, to pārņemām un no mazotnes tikām tajā visā iesaistīti. Tā auga arī mani bērni. Es dejuju “Danci”, sieva dziedāja “Danča” vokālajā ansamblī, bet viņi visi trīs vienmēr bija ar mani kopā. Tagad, kad dejojām uz vienas skatuves, saprotams, es ļoti dzīvoju līdzī saviem bērniem. Man patīk, ka varam kopā dejojot, ka es to varu un viņi var.” Aizrunājamies par latviešu dejas nākotni. Te nu Jānim ir savs redzējums: latviešu deja vairs nav, ko izdomāt, jaunajiem horeogrāfiem vajadzētu meklēt ko krāsaināku, saturā dziļāku un mūzikā piepildītāku. Ne tikai vienam “Dancim” ir jādomā, kā saglabāt publikas mīļākās vecmeistaru dejas, tas jādara arī citiem. Jo šajā jomā laiks ir nežēlīgs – paies vēl gadi desmit divdesmit, un nebūs, kam pavaicāt deju soļus vai zīmējumus. Mūsu spilgtākie tautas deju meistari strādāja laikā, kad deja tika radīta un atstāta dzīvajā – tikai dejojāju kājās un galvās.

Galotnes var nokalst, bet saknes ir jākopj un jālaista. Krūmus uzaudzēt ir viegli, bet “Dancis” noteikti grib izaudzēt ozolu, priedi, liepu.

Kāds ir šolaiku “Dancis”?

Ja vaicāsiet jebkuram esošajam vai kādreizējam dančīniekam, kas ir kolektīva neatņemama un nozīmīga sastāvdaļa, visi vienā balsī atbildēs – tas ir **Māris Šērs**, “Danča” koncertmeistars gandrīz vai četrdesmit (!) gadu garumā. Viņš pazīst katru dejojāju, viņš zina katru deju, un viņam ir savs strikts viedoklis par visu notiekošo šajā deju pasaulē. Viņa stingrajai acij nepamanīts garām neizslīdēs kāds “tehnisks brāķis”, viņš vienmēr vairāk kritizēs, nekā teiks ko slavinošu, un dejojāji zina: ja Šērs par kādu deju būs pateicis – nu, bija tā neko –, tad tā jau ir augstākā uzslava.

Māris Šērs: “Danča” dejojāja etalons – tehniski varošs, intelektuāls, elegants, kulturāls, ar labu pašapziņu

“Danci” Māris nokļuva, kad sāka studēt jurisprudenci Latvijas Universitātē. Savā dzimtajā Aizputē viņš bija spēlējis pavadījumu dejojājiem, vēl būdams trīspadsmitgadīgs puika. Darbību “Danci” viņš sāka kā vokālists, bet, tā kā programmā bija daudz deju dziesmu, tām ik pa laikam bija jāspēlē pavadījums – un tā pavisam nejauši kādā mēģinājumā, kad nebija atnācis “Danča” pianists un bija jāmēģina “Es mācēju danci vest”, Spura piesēdinājis Māri pie klavierēm.

Otrais no kreisās – Jānis Počs. Foto no privātā arhīva

Māris Šērs no Latvijas Universitātes rektora Indriķa Muižnieka saņem pateicības rakstu Tautas deju ansambļa "Dancis" 70 gadu jubilejā. Asistē vecākā sekretāre Klementina Novika.

Māris ir pieredzējis trīs vadītāju (Alfrēda Spuras, Artūra Ēķa, Rolanda Juraševska) skolu, izjutis gan Ulda Žagatas, gan Harija Sūnas darba stilu. Vaicāju viņam, vai viņš ir izstrādājis savu, Māra Šēra dejotāja etalonu? Kāds ir vēlamais "Danča" dejotājs? Cik talantīgs vai traks? Māris saka: "Vieglāk pateikt dejotāja etalonu, ko veidojusi mana pieredze darbā ar topošajiem aktieriem, dažādiem pasniedzējiem un horeogrāfiem. Katrā "Danča" sastāvā ir bijis spožs un sirdij tuvs dejotājs. Tas ir tehniski varošs, intelektuāls, elegants, kultūrāls, ar labu pašapziņu. Lepnums gan arī ir vajadzīgs, bet ne lepība. Aiz katra dejotāja nāk kolektīva vēstures nasta, un, lai cik grūti reizēm to būtu nest, tā ir jājūt. Tāpat kā ir jāredz, ka mēs esam Universitātes kolektīvs, ir jābūt inteliģencei. Ir dejotāji, kas atbrūņo ar savu vitalitāti, un ir tādi, kas "paņem" ar emocionālo stīgu.

Labprāt "Danci" redzētu dejotājus, kas ir tuvi tiem, kuri bija "Dailēs" labajos sastāvos. Bet mēs esam pašdarbnieki un varam trenēties tik, cik varam. Es varētu arī no pašreizējā sastāva nosaukt tos dejotājus, ko gribētos "noklonēt", bet ko tad teiks citi?... Ja ir runa par labiem "Danča" dejotājiem, viņi bija laikā un vietā noderīgi ar savu pienesumu, kā tagad modē teikt, un to nevar izsvītrot. Iznesībai un dejotpriekam ir jābūt pamatotam ar tavu varēšanu. Kāda būs dzīve pēc tiem 70? "Dancim" tā būs grūtāka. Nedrīkst atlaisties. Nav jau nekādi kalngali, bet laba lieta sasniegta, tas nedrīkst iet uz leju. Ko es domāju ar grūtumu? No mana klavieru stūra skatoties, tas saistīts ar skatuves jezgu, ar deju stilu daudzveidību, kad katrs spicākais "pulciņš" velk uz savu pusi. Tagad daudzi jaunie autori skatuviskā tautas dejā nāk ar uzbāzību, uzbrūkošu stilu – ja tas skatītājiem liksies pieņemami, tad atturīgais, elegantais tiks pastumts malā. Mums noteikti jāturpina tas, ko darām, arī sadarbībā ar jaunajiem autoriem. Lai mēs būtu pamanāmi, lai būtu noteicēji, mums jābūt neapstrīdami kvalitatīviem un līmenī. Cita ceļa nav."

"Gailītis", Harija Sūnas horeogrāfija. Koncerts Latvijas Valsts universitātes Lielajā aulā. 20. gs. 50. gadu beigas – 60. gadu sākums. Foto no privātā arhīva

"Danča" mākslinieciskais vadītājs **Rolands Juraševskis** (kurš kopā ar "Danci" ir no 1964. gada, bet kā vadītājs no 1987. gada), taujāts par to, kādi ir viņa pašreizējie dejotāji, vienmēr uzsver: viņi ir ļoti atdevīgi darbā, saprotoši un ieinteresēti. Katrs ar savu dzīvesstāstu, kas vadītājam ir jāizjūt un arī jāsaprot. Jā, viņiem noteikti ir grūtāk nekā, piemēram, 60.–70. gadu dančiniekiem, jo tagad katram jāspēj samērot mācības, darbs, vēl citi vaļasprieki. Bet viņi ir ļoti mērķtiecīgi, uzņēmīgi, darbīgi. Te vietā ir stāsts par **Krišjāni Šimi**.

Krišjānis Šimis: nezaudējot vēsturiskā mantojuma bagātību, jādomā, lai jauniešiem būtu interesanti

Kad pirms četriem gadiem Krišjānis aizgāja dejot uz "Danci", viņš, paša vārdiem runājot, jau bija daudz kur izskraidījis, daudz ko izmēģinājis, līdz sapratis, ka tautas deja ir tas lauciņš, kas viņu interesē visvairāk: "Kad biju "Danci" nodejojis divas sezonas, man palika garlaicīgi būt tikai dejotājam. Šajā laikā biju guvis tik daudz jaunas informācijas un no Rolanda iemācījies to, ko līdz tam nesapratu, – tautas deja ir nopietns mākslas žanrs, un tajā ir daudz vairāk par vienkāršu stāstu. "Dancis" un Rolands man atvēra plašāku un gudrāku skatījumu uz to, ko deju, ko redzu, ko domāju. Tad arī sākās mani pirmie horeogrāfiskie meklējumi – "Saulrietiņa dzīvība", "Div' dzeltenī kumeliņi". Es jūtu, ka man ir vajadzīgi zinoši dejotāji, un man ir vieglāk strādāt tieši ar "Danča" dejotājiem, kas mani saprot. Prasīgums ir viena no pamatlietām, ko gaidu no dejotāja, jā – prasīgums pret mani kā dejas autoru. Esmu savā jaunības maksimālmā un vēlos sasniegt augstāko un labāko rezultātu. Tādēļ arī sliecos uz izmeklētāku, grūtāku un augstvērtīgāku materiālu. Kā tautas deja attīstīsies tālāk? Ir jā saglabā skatuviskā dejas formāts ar tās domu, ar mūziku, nezaudējot tautisko raksturu un vēsturiskā mantojuma bagātību. Bet, nedaudz mainot konceptu, jādomā, lai jauniešiem būtu interesanti un viņus noturētu pie šā žanra."

"Danča" sirdsdedze

Ikkatru rudeni no jauna piedzimst "Dancis". Pērnajā piedzima, nākamajā atkal piedzims, aiznākamajā tāpat. Neraugoties uz titulu bagātību, apbalvojumu un goda zīmju kalumu, to skaitu, neraugoties uz lielo konkurenci tautas dejas jomā. Varētu nebūt nekā, bet "Dancis" piedzims. Jo katru rudeni atnāks jauni dejotāji... Un tā simtiem studentu ir izgājuši cauri "Danča" dzirnavām, tūkstošiem skatītāju vērtīgu malumu.

Katram dejotājam "Danci" palikusi daļa sirds. Droši vien tādēļ ansambļa dejās nekad nepietrūkst sirds siltuma un tādēļ arī mazā meitenīte 18. aprīļa vakarā operā sagaidīja savus Prinčus.

A life like a dance

On the evening of April 18, 2016, the stage of the National Opera welcomed University of Latvia Traditional Dance Ensemble "Dancis" in its 70-year anniversary celebration concert. The celebration particularly highlighted the three former principals of "Dancis" – Harijs Sūna, Uldis Žagata and Alfrēds Spura. These are the three cornerstones that have formed, supported and expanded the field of Latvian scenic folk dance. They stand for the three ages in the life of "Dancis". The title "From the roots to the tops to rise" contains a deep meaning. The tops may wither, but the roots must be nurtured and watered. Every autumn "Dancis" enrolls young dancers... Hundreds of students have passed through the mill of "Dancis". Each of the dancers has left a part of the heart in "Dancis". Probably because of that the dances shown by the ensemble never lack the warmth of the heart. The article reflects the historic heritage of "Dancis" and looks into its future, which should be as bright as its past.

Mecenāts Kurts Hāgens 20. gs. 30. gados.
Foto no LU Fonda arhīva

Antra Sprēde

Iepriekšējo mācību semestri Vācijā aizvadīja trīs Kurta Hāgena stipendiāti, kuri nu ir atgriezušies ar jaunu pieredzi, iespaidiem un mērķi sevi attīstīt akadēmiskajā lauciņā. Viņi jauniejiem stipendijas pretendentiem iesaka nenobīties no valodas barjeras, būt gataviem uz brīdi izkrist no komforta zonas un rūpīgi saplānot laiku, lai visu iecerēto pagūtu veikt viena semestra laikā.

OLGA SENKĀNE, kura Latvijas Universitātes (LU) Vēstures un filozofijas fakultātē studē doktorantūrā, vienu mācību semestri pavadīja Greifsvaldes Universitātes Filozofijas fakultātē. ELĪNA DIDRIHSONE, kura LU Bioloģijas fakultātē studē maģistrantūrā, Vācijā studēja Ulmas Universitātē, bet TOMS RĒĶIS no LU Ķīmijas fakultātes daļu sava doktora darba pētījuma veica Maksa Planka Institutā Magdeburgā.

Kurta Hāgena stipendiāti paklanītos mecenāta priekšā

Kā studijas Vācijā stipendiātiem pavēra pavisam jaunas iespējas

Iespēja, ko nedrīkst laist garām

“Lai pieteiktos stipendijai, galvenais ir apzināties mērķus un to, kāds būs ieguvums. Ja stipendijas pretendents to apzinās, prot par sevi pastāstīt un parādīt, ka ir šīs stipendijas cienīgs, tad viss arī izdodas,” pārliecināts ir **Toms Rēķis**. Viņš stipendijai pieteicās, jo zināja, ka Maksa Planka Institutā ir pētniecības grupa, kas dara tieši to, kas viņu interesē. Tā bija ļoti labi iespēja, ko nedrīkstēja palaist garām.

Savukārt **Elīna Didrihsone** jau studēja Vācijā *Erasmus* ietvaros, un Ulmas Universitātē bija tik ļoti iepatikusies, ka viņa nolēma pieteikties stipendijai, lai gūtu iespēju Ulmā studēt vēl vienu semestri.

Olga Senkāne LU doktorantūrā studē jau otro reizi. Pirmo doktora grādu viņa ieguva 2003. gadā filoloģijā, tomēr nolēma pārkvalificēties un kļūt par filozofi. Olga iestājās doktorantūrā, forsējot bakalaura un maģistra studijas, taču jūta, ka katastrofāli pietrūkst pamatu. Priekšā bija promocijas eksāmens filozofijas vēsturē, un Olga meklēja augstskolas, kurās varētu pastudēt. Viņa aizbrauca uz Kaļiņingradas Kanta universitāti ar *Erasmus Mundus* stipendiju, taču saprata, ka noteikti vajag tikt uz Vāciju, jo disertācija saistīta ar vācu filozofisko prozu. “Reiz, atgriezušies no Kaļiņingradas, LU mājaslapā ieraudzīju informāciju par šo stipendiju. Vācija, vācu valoda un vecākās vācu universitātes, kur var studēt filozofiju, – ko vēl vairāk var vēlēties?!” atceras Olga.

Kad pasniedzēji izmaksā kafiju

Protams, studijas Vācijā stipendiātiem pavēra pavisam jaunas iespējas. Tā kā Elīna vēl studē maģistrantūrā, viņa apmeklēja lekcijas un laboratorijas darbus. Vācijā laboratorijas darbi tiek organizēti citādi, tas ir intensīvs laika posms, kas ilgst divas līdz sešas nedēļas, un laboratorijā studenti ir no rīta līdz vakaram. “Tu izdari pilnīgi visu – no barotņu sagatavošanas līdz trauku mazgāšanai. Tas arī koncentrētākā veidā labāk paliek atmiņā, un iespējams gūt lielākas praktiskās iemaņas,” stāsta Elīna. Maģistrantūras studentiem lekcijas norisinājās angliiski, taču reiz kāds profesors bija nolēmis citādāk. “Profesors ieradās uz lekciju, iepazīstināja ar sevi vāciski, tik daudz es saprotu, un tad sāka stāstīt mūsu bioloģijas tēmu vāciski, bet to vairs nesapratu. Mēs bijām vairāki internacionāli studenti – gan apmaiņas, gan tie, kuri atbraukuši studēt uz Vācijas maģistrantūrā, un mēs teicām, ka nesaprotam vāciski, vai profesors nevarētu runāt angliiski. Viņš atbildēja: slaidi ir angliiski, lasiet tos! Es pusotru stundu nosēdēju, tikai lasot slaidus,” ar smaidu atceras Elīna.

Doktorantiem lekciju nav, tāpēc Olga un Toms varēja pievērsties disertācijas darba pilnveidei. Tomam bija patstāvīgs darbs profesoru uzraudzībā valsts visprestīžākā institūta laboratorijā, kur bija iespēja apgūt jaunas metodes un iekārtas, jo tehniskā nodrošinājuma ziņā Vācija ir daudz augstāk nekā Latvija, Vācijā arī finansējums ir

neizmērojami lielāks. Olga četros mēnešos, kā pati saka, grāba tik, cik varēja – kopēja, skenēja, konspektēja, pārtulkoja materiālus latviešu valodā, un tie tagad noder par mācību materiāliem viņas studentiem. Taču visvērtīgākās bija konsultācijas ar sirmajiem vācu kultūrfilozofiem. “Vācijā profesori studentus aicina uz konsultāciju restorānā un vēl izmaksā kafiju. Tas man bija ļoti liels pārsteigums, bet vērtīgie padomi, kā es varu savu tēmu attīstīt, ir neatsverami,” stāsta Olga.

Latvieši visā pasaulē

Lai arī Vācija ir dārga valsts, 7000 eiro stipendija nodrošināja to, lai studenti varētu pievērsties mācībām un par naudu nedomāt. Studēšana ārzemēs nenožīmē tikai mācības, tā ir arī jaunas kultūras iepazīšana, tāpēc stipendiāti centās apmeklēt dažādus pasākumus gan universitātēs, gan ārpus tām. Toms jau otrajā darba dienā piedalījās institūta Veselības dienā: “Mēs gājām lasīt ābolus institūta dārzā. Visi ēda cepumus, spieda ābolu sulu un lēja pudelēs ņemšanai līdz uz mājām.” Toms apceļoja pilsētas Magdeburgas apkārtnē, kur ir saglabājusies kara neizpostīta arhitektūra, kā arī devās uz dažādiem pasākumiem, koncertiem, mūzikliem un operas izrādēm. Vēl viņš apmeklēja valodu klubu, kur cilvēki ar dažādu dzimto valodu sanāk kopā, lai mācītos citas svešvalodas, un tur Toms satika divas latviešu meitenes. “Viena no meitenēm man citīgi piecas minūtes angļu valodā stāstīja par šo klubu, līdz uz-

Erasmus stipendija ir maza, tādēļ nācās tērēt savus iekrājumus, taču ar Hāgena stipendiju varēja nosegt visas nepieciešamās izmaksas. Studenti, kas saņem šo stipendiju, vairāk turas kopā.

dēja bārā, lai savā starpā labāk iepazītos. Ulma ir diezgan maza pilsēta, tajā ir aptuveni 120 000 iedzīvotāju un apmēram 20 000 studentu, tāpēc pilsēta ir jauneklīga un to dēvē par studentu pilsētu, gluži kā mūsu Jelgavu.

Arī Greifswalde ir maza pilsētiņa, un Olga to salīdzina ar Rēzekni. Olga atzīst, ka cilvēki tur ir izpalīdzīgi un atvērti, gluži kā daži latgalieši. Pasākumu Greifswaldē bija tik daudz, ka nepietika laika tos visus apmeklēt. Pilsētā ir starptautiskā studentu māja, kurā katru vakaru notika lasījumi, filmas un apspriedes. Tā kā Olga pati vada studentu teātri, viņa bieži gāja uz teātra izrādēm. “Mēs gājām uz Slāvistikas institūta teātra izrādēm, un viņi spēlēja krievu valodā. Jā, dažiem bija akcents, bet viņi spēlēja un runāja, un tas bija tik skaisti! Kultūras pasākumu pilsētā un universitātē bija ļoti daudz. Cepuri nost, mums tālu līdz šim līmenim!” atzīst Olga.

Protams, tā kā studijas noris ārzemēs, varētu jautāt, ar ko gan šīs studijas atšķiras no *Erasmus* studijām? Elīna atzīst, ka studijas atšķiras finansiāli, jo *Erasmus* stipendija ir maza un nācās tērēt savus iekrājumus, taču ar Hāgena stipendiju viņa nosedza visas nepieciešamās izmaksas. Studenti, kas saņem šo stipendiju, vairāk turas kopā – Vācijā viņi satikās Hamburgā, Ejendorfas kapsētā, un pie Hāgena kapa rīkoja mecenāta simtgadei veltītu piemiņas brīdi.

Ar jaunas misijas apziņu

Stipendiāti atzīst, ka studiju laikā ir tik daudz iegūts, ka to grūti aprakstīt. Viens gan ir skaidrs – studenti no Vācijas ir atgriezušies daudz gudrāki un ar lielu pieredzi, gatavi iegūtās zināšanas ieguldīt savas jomas attīstībā.

Toms karjeru vēlas saistīt ar LU. Viņš jau otro gadu lasa lekcijas vispārīgajā ķīmijā un noteikti vēlas piedalīties pētniecības virziena attīstīšanā. Gūtā pieredze stimulē to darīt, ir ļoti daudz jaunu ideju, kā arī nodibināti jauni kontakti Vācijā. “Es domāju, ka tas ir liels atspēriena solis – mēģināt attīstīt pētniecību šajā konkrētajā zinātnes apakšvirzienā,” pārliecināts ir Toms.

Taču **Elīna** studiju laikā Vācijā guva pārliecību, ka vēlas darboties baltajā bioloģijā, tāpat laboratorijās: “Baltā bioloģija ir mana bioloģija, bet tur ir tik ļoti daudz apakšnozaru, un es esmu paplašinājusi savu redzesloku. Mans lielākais atklājums ir saglabāšanas genomika. Tā ar DNS palīdzību pēta populācijas un to daudzveidību. Lai iegūtos datus saprastu, jāzina statistika, un tas man šķita interesanti. Domāju, ka varu šajā virzienā pilnveidoties.” Viņa arī domā par doktorantūras studijām, taču pirms tam jāuzraksta maģistra darbs. Elīna tagad kultivē mikroaļģes, bet tās neaug tik ātri kā baktērijas, tāpēc ir jāiegulda vairāk laika.

Olga disertācijas darbu aizstāvēs 2017. gadā. Tagad viņa un daiļliteratūru veras ar pavisam citu skatu, krietni dziļāku un daudzpusīgāku. Viņa ir asociētā profesore Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā (RTA), un viņai ir ļoti liels prieks, ka izvēlējusies studēt filozofiju LU doktorantūrā, jo Rēzeknē filoloģijas programmas pakāpeniski sarūk, taču Olgai piedāvāts filozofiju lasīt gan jurisprudences, gan komunikācijas zinātnes studentiem RTA. Patlaban Olga raksta monogrāfiju, kurā pierāda, kā daiļliteratūra caur tēlu var paust komplicētas filozofiskās idejas tikpat labi kā filozofisks traktāts.

Tagad studentu misija ir izpētīt platīna mecenāta Kurta Hāgena biogrāfiju, kas ir ļoti noslēpumaina. Viņi sadarbibā ar vācu teātra pētnieku Folkuru Vahteru (*Volker Wachter*) ir pavēruši jaunu lappusi Hāgena dzīvesstāstā, uzzinot, ka Hāgens četrus gadus darbojies Mainingenas Valsts teātrī ar

pseidonīmu Dīters Dālēns (*Diter Dalen*). Pateicoties šim vīram, vairākiem studentiem dota lieliska iespēja piepildīt savus mērķus un daudzpusīgi sevi attīstīt.

Ja jums būtu iespēja satikt Kurtu Hāģenu, ko jūs viņam vēlētos pateikt vai pajautāt?

Toms: Hāģena noslēpumainais dzīvesstāsts mani ir ļoti ieinteresējis, un es noteikti vēlētos uzzināt daudz vairāk par viņu. Mums tikko ir atklājies viens pavediens, esam uzzinājuši, ka ir pilsēta, kurā viņš četrus gadus strādājis par aktieri. Pirmkārt, es gribētu pateikt milzīgu paldies par neatlaidību, jo tas nebija vienkārši – testamenta sastādīšanas process un visas juridiskās lietas. Viņa neatlaidība bija pamatā tam, ka tas varēja izdoties. Vienā vārdā es varu pateikt viņam lielu paldies. Drīzāk es viņam gribētu uzdot dažus jautājumus – kur viņš ir bijis un kur strādājis?

Elīna: Ja būtu tāda iespēja, es gribētu pateikt paldies par to, ka viņš ir novēlējis LU visu naudu, ko dzīves laikā sakrājis, un ka mums bija šī lieliskā iespēja. Mēs daudz mācījāmies un ieguvām ļoti daudz. Mēs par viņu maz ko zinām, viņš bija ļoti noslēpumains vīrietis. Kāpēc viņš aktiermākslā ir izvēlējis pseidonīmu, varbūt viņam bija vēl cits pseidonīms žurnālistikā? Kāpēc viņš neatgriezās dzimtenē brīvās Latvijas laikā?

Olga: Hāģens bērnību pavadīja Latvijā. Ja bērnība pavadīta vienā zemē un turpmākā dzīve citā, tad atmiņas par bērnības zemi mazliet pazūd un izbālē. Jautājums, kas mani kā filosofi moka ļoti bieži, – kāpēc cilvēki atdod visu, kas viņiem pieder? Šajā gadījumā ne austriešiem vai vāciešiem, bet gan latviešiem? Kāpēc cilvēki ir mecenāti? Ir daudz labu cilvēku, kas no labas gribas vēlas daudz palīdzēt, bet kāpēc viņš izvēlējās tieši Latvijas augstskolu? Ko viņš ar to domāja, kā redzēja perspektīvu? Vai viņam interesēja, lai latvieši aizbrauc uz Vāciju, lai veidojas kultūrkontakti un lai latvieši atgriežas atpakaļ bagātāki? Varbūt, dzīvojot šeit, viņš redzēja, ka latviešiem ir grūti tikt uz augšu, un viņš identificēja sevi ar šo zemi un nāciju. Es domāju, ka viņš bija ļoti tālredzīgs cilvēks, viņš domāja par kultūrkontaktiem, viņš domāja uz priekšu, ka viņu atcerēsies. Hāģens bija Cilvēks ar lielo burtu. Es noteikti paklanītos viņa priekšā, ja būtu tāda iespēja.

Kurta Hāģena stipendija

Pateicoties tam, ka mecenāts Kurts Hāģens Latvijas Universitātei novēlējis 2,4 miljonus eiro lielu kapitālu, tā augli ik gadu studentiem sniedz iespēju gūt pieredzi kādā no LU sadarbības augstskolām Vācijā viena semestra studijās. Stipendija paredzēta apdāvinātiem LU maģistrantūras un doktorantūras studentiem. Lai iegūtu stipendiju, studentiem jāpiedalās pārrunās ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāta locekli profesoru Mārci Auziņu, LU Juridiskās fakultātes dekāni asoci. prof. Anitu Rodiņu un Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas arhibīskapu Jāni Vanagu. Stipendijas apjoms ir 7000 eiro viena semestra studijām.

Noslēpumainais plātina mecenāts Kurts Hāģens

Hāģena dzīvesstāsts ir noslēpumains un pat neticams, jo par dāšno mecenātu ir zināms ļoti maz.

Kurts Hāģens piedzima 1916. gada 24. janvārī Rīgā, taču bērnību pavadīja vecāku Kārļa Ernsta Viktora Kurta Hāģena un Antonijas Veras Hāģenas (dzim. Lemke) dzimtajā pusē Liepājā. Kad zēnam bija deviņi gadi, ģimene pārcēlās uz Rīgu.

Kurts mācījās Rīgas pilsētas 11. vācu pamatskolā, taču sesto klasi absolvēja Rīgas pilsētas 13. vācu pamatskolā. 1930. gadā viņš tika uzņemts Rīgas pilsētas Vācu ģimnāzijas 1.a zēnu dabaszinību klasē. Ģimnāzijas laikā Kurtu interesēja sports – viņš iestājās Rīgas 1. velosipēdistu biedrības tenisa sektorā.

20. gadsimta 30. gados Hāģenu ģimenes dzīve pajuka. Dzirnavu ielas dzīvokli pēc laulībām pameta vecākais brālis Rūdolfs, pēc tam izšķīrās Kurta vecāki, tēvs apprecējās otrreiz. Kurts sāka strādāt Rīgas Pirmajā pilsētas teātrī jeb Rīgas Vācu teātrī.

1932. gada vasarā Hāģens saņēma ārzemju pasi ceļojumam, un tā aizsākās viņa kontakti ar Vāciju. Kurts studēja Berlīnes Universitātē, vēlāk Vīnes Valsts tēlotājmākslas akadēmijā ieguva diplomu aktiermeistarībā. Otrā pasaules kara laikā Hāģens kopā ar māti pameta Latviju. Kā vēstulēs uz Latviju rakstīja pats Hāģens, pēc akadēmijas absolvēšanas viņš izveidoja veiksmīgu aktiera, žurnālista un rakstnieka karjeru.

Hāģenam nebija bērnu, un viņš savā dzīves novakārē nolēma palīdzēt mīļajai dzimtenei. Viņš vēlējās ziedot iekrātos līdzekļus Latvijas Universitātes studentiem, jo Vācija tikko bija piedzīvojusi ekonomikas uzplaukumu, un Hāģens uzskatīja, ka Hamburgas studenti ir labi nodrošināti. Viņa iecere bija izveidot Kurta Hāģena fondu. Viņš rakstīja vēstules uz Latviju, cerēdams saņemt apliecinājumu no LU, ka fonds tiek atbrīvots no nodokļiem, taču atbildi tā arī nesaņēma.

1999. gada nogalē 83 gadus veco Hāģenu nodokļu parādu dēļ apcietināja. Viņš bija ļoti slims, tāpēc nonāca cietuma slimnīcā. Hāģenam nācās samaksāt 500 000 vācu marku, lai panāktu atbrīvošanu. Viņš ļoti pārdzīvoja, ka Universitātes mantojums sarucis par veselu pusmiljonu marku.

2000. gada 12. decembrī sirmas vīrs devās pie goda konsules Sabīnes Zommerkampas-Homanes, lai izstāstītu par savu lielo ieceri. Hāģens ieradās uz tikšanos visprastākajās drēbēs, visai nevīžīgs. Vīrs, kas sēdēja pretī konsulei, izskatījās pēc bezpajumtnieka, un nekas neliecināja, ka viņš Latvijas Universitātei ziedos 2,4 miljonus eiro! Hāģens lūdza goda konsulei uzglabāt testamentu un dot solījumu, ka viņa rūpēsies par fonda ieceri līdz tā izpildei. Pēc pāris dienām Hāģens aizgāja mūžībā...

2016. gadā Kurta Hāģena 100. dzimšanas dienā uz viņa kapa tika uzstādīta plāksne ar norādi, ka te apbedīts LU mecenāts. Taču Hāģena vēlme bija tikt apglabātam dzimtajā Rīgā. Ievērojot Vācijas likumdošanu un laika posmu, cik ilgi cilvēkam jābūtu Vācijas zemē, viņš pēc noteikta laika tiks pārbēdīts Rīgas Lielajos kapos.

Kurt Hagen grantees would bow to honour their patron

Three Kurt Hagen grantees – Olga Senkāne, Elīna Didrihsone and Toms Rēķis – spent the previous semester in Germany. They recommend the new scholarship applicants not to fear the language barrier, to be ready to step outside the comfort zone for a moment and carefully plan the time to manage to do everything that is planned within one semester. German professors invite the students for a consultation in a restaurant and would even treat to a coffee, says Olga. Elīna recognizes that these studies are different from a financial point of view because, for example, the Erasmus grant is comparatively small and one may have to spend one's savings, but the Hagen scholarship covers all the necessary expenses. However, the main benefit obtained in Germany is the knowledge. Students have returned much more knowledgeable and very experienced, willing to invest their education in development of their field.

Dārta Maija Zaķe (vidū)
ar vidusskolēniem
Foto: Dinija Jemeljanova

Šaurā neziņas aiza starp skolēnu un studentu

Ik pavasari vidusskolēni var jau iekāpt studentu korpēs

Dinija Jemeljanova

Kas bija visi studenti, pirms viņi nonāca augstskolā? Skolēni! Lai arī pārejas posms no viena statusa otrā ierasti ir mērāms nepilnu trīs vasaras mēnešu garumā, pārmaiņas, kas rodas ikdienā, ir milzīgas. Palīdzēt skolēniem izprast savas vēlmes, ambīcijas, iespējas un arī bailes var tie, kuri paši vēl nesen piedzīvojuši šo pārejas posmu. Tāpēc arī Latvijas Universitātes (LU) studenti, tāpat kā ikviens Latvijas vidusskolēns, no 4. līdz 8. aprīlim tika aicināti piedalīties pasākumā “Studenta korpēs”, lai atgādinātu, ka pārmaiņām ne vienmēr jābūt nezināmām.

Pasākuma pamatideja ir ļaut skolēniem iepazīt savu iespējamo nākotni, taču arī studentiem diena, pavadīta kopā ar skolēniem, var sagādāt ko negaidītu. Izvērtējot studiju dzīves plusus un minusus, studenti ne tikai analizē Universitātes piedāvātās iespējas, bet arī savu vēlmi tās izmantot.

Nevis “kāpēc”, bet “kur” studēt

Vēl pavisam jaunais LU Dabaszinātņu akadēmiskais centrs (DAC) Torņakalnā vasarā aicina skolēnus izlemt studēt modernā, košā un ērtā vidē, kas motivē nebaidīties un apgūt kādu no eksaktajām zinātnēm. Daloties savā pieredzē, Bioloģijas fakultātes pirmā kursa studente **Dārta Maija Zaķe** stāsta, ka studiju ēkas un telpu mājīgums tiešām ir nozīmīgs arguments tam, ka izvēle ir bijusi par labu kādai studiju programmai, fakultātei vai pat augstskolai.

Šā gada “Studenta korpēs” viņa dalās savā pieredzē ar pieciem skolēniem. Divi no viņiem – **Rihards Seržants** no Saulkrastu vidusskolas un **Sandra Dombrovskā** no Salaspils vidusskolas – kopā ar Dārtu pavada dienu, apmeklējot lekcijas, piedaloties laboratorijas darbos un iepazīstot DAC gaitenju labirintus un to piedāvātās iespējas. Pirmie iespaidi pēc lekcijām abiem ir atšķirīgi.

“Pasniedzējs bija lēnīgs,” vērtē Rihards, kuram piedalīties “Studentu korpēs” ieteikts bioloģijas valsts olimpiādē vidusskolēniem. Rihards mācās 11. klasē un atzīst: kaut gan līdz pēdējai izvēlei, ko studēt pēc vidusskolas absolvēšanas, vēl ir vairāk nekā gads, arī tas ir jāizmanto lietderīgi – gatavojoties nākotnei.

Savukārt Sandra, atsaukdamās uz Riharda piezīmi par lēnīgo pasniedzēja runas stilu, teic, ka studentiem tas varbūt ir izdevīgi, jo tad var visu pierakstīt. Sandra, kura mācās 12. klasē un šogad absolvēs vidusskolu, apgalvo, ka ir diezgan pārliecināta par savu izvēli studēt LU Bioloģijas fakultātē. “Es ik pa laikam ieskatos LU mājaslapā. Tur arī pirmo reizi uzzināju par šo pasākumu,” stāsta Sandra, tāpēc piesakoties viņa mērķtiecīgi meklējusi studentu, kura diena būs dažādām lekcijām vispiepildītākā.

Brīžos, kad rodas neveiklas klusuma pauzes, Dārta cenšas tās pārtraukt ar stāstiem par Torņakalna labirintiem un tajos atrodamajām iespējām. “Torņakalnā tiešām ir labas, mājīgas telpas, nevar nemaz salīdzināt ar tām, kur iepriekš atradās Bioloģijas fakultāte,” ierunājas Rihards, kuram, piedaloties olimpiādēs, jau vairākas reizes ir bijusi iespēja viesoties fakultātē, lai arī kur tā būtu bāzēta. Arī Dārta atzīst, ka viņai kā skolniecei pagājušogad “Studenta korpēs” izpaliķa sajūsma par iespēju studēt jaunās, modernās telpās. Studiju vide, ar ko nācās sastapties, drīzāk pat lika šaubīties, vai

studēt šajā fakultātē, taču beigu izvēlē svarīgāka izrādījās interese par bioloģijas zinātni.

“Dalība “Studenta korpēs” kā skolniecei man deva iespēju saprast, kā ir te studēt, nevis rast atbildi uz jautājumu, vai es te studēšu,” saka Dārta. Tagad, atceroties, kā pati jutusies, būdama skolniece, un apzinoties, cik vērtīga bijusi iegūtā pieredze, studente sev uzdod jautājumu: “Kāpēc man nebūt tam cilvēkam, kurš izstāsta?!”

Iespēja iedrošināt

Arī Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultāte kopš 2015. gada septembra bāzēta Dabaszinātņu akadēmiskajā centrā Torņakalnā. Lai gan tā nav viena no senākajām LU fakultātēm, “ģeogrāfu mafija” un tās īstenotās ārpusstudiju aktivitātes ik gadu uzrunā daudz skolēnu, kuri vēlāk paši kļūst par šo tradīciju kopējiem.

Krišjānis Rudus, kurš pirmo gadu studē ģeogrāfiju, pastāsta, ka viņa mērķis “Studenta korpēs” esot iepazīstināt vidusskolēnus ar ģeogrāfijas studenta dzīvi. Neuzsverot studiju procesa vienmuļākos brīžus, bet iepazīstinot ar ikdienišķiem jautājumiem, Krišjānis saviem sekotājiem “Studenta korpēs” klāsta par iespējām izbaudīt studenta dzīvi. Ne tikai ziņas par ārpusstudiju aktivitātēm, bet arī sadzīviski ieteikumi par to, kā organizēt savu ikdienu, viņaprāt, ir tā informācija, kuru vislabāk var nodot tikai studenti: “Skolēni vairāk interesējas par studenta dzīvi, par dienas grafiku, par to, kur iesaistos, kā mācos, cik daudz laika tērēju mācībām un dalībai ārpusstudiju pasākumos.”

Tomēr vidusskolēni nereti ir apjukuši un dalās savās pārdomās. “Mani sekotāji stāstīja par savām šaubām, vai izvēle šeit studēt ir pareizā,” skaidro Krišjānis, norādot, ka ne uz visiem jautājumiem studenti var atbildēt skolēnu vietā. Pārliecinātības trūkums izpaužas lielākoties jautājumos, vai visi studiju kursi Krišjānim patīk un kādas ir sekmes tajos.

““Studenta korpēs” nedēļā gan vidusskolēniem, gan sev lieku izvērtēt labos un sliktos aspektus it visā, kas saistīts ar manām studijām,” topošais ģeogrāfs uzsver pasākuma labo mērķi – iedrošināt. Viņš nebaidās solīt, ka pasākumā piedalīsies arī nākamgad, lai palīdzētu vidusskolēniem šaubu vietā pārdomāt visu pozitīvo, ko sniedz dzīve studenta statusā.

Atgādināt sev – esmu pareizajā vietā

Sociālo zinātņu fakultātes (SZF) bakalaura studiju programmas “Komunikācijas zinātne” studente **Jana Kohno** pasākumā “Studenta korpēs” piedalās jau trešo gadu. 2014. gadā Jana piedalījies “Studenta korpēs” vēl kā 12. klases skolniece, taču nu jau divus gadus viņa pasākumā piedalās mainītā lomā – kā studente. Tā kā Jana ir ne tikai otrā kursa žurnālistikas studente šajā fakultātē, bet arī SZF Studentu pašpārvaldes vadītāja, viņas iesaistīšanās ārpusstudiju aktivitātēs sniegusi iespēju iegūt neatkarotību studiju pieredzi. “Es esmu viens no tiem cilvēkiem, kas ir riktīgi ieaudzis SZF,” uzsver Jana, norādot, ka studiju vidi fakultātē pārzina labi.

Runājot par motivāciju, kāpēc noslogot savu ikdienu ar tādiem papildu pienākumiem kā dalība “Studenta korpēs”, Jana atzīst, ka studiju biedri SZF varētu būt aktīvāki. Jana pati šā gada “Studenta korpēs” apstiprinājusi septiņu vidusskolēnu pieteikumus un fakultātē viņus uzņēmusi trīs lekciju dienās.

To, ka Jana ir studente, kuras ikdienas gaitām pasākumā sekot līdzī vēlas daudzi skolēni, pierāda arī tas, ko

stāsta viena no viņas sekotājām. 12. klases skolniece **Laura Zaskauska** no Dobeles Valsts ģimnāzijas atklāj, ka izvēlēties tieši Janu viņai ieteikusi klasesbiedrene, kura atminējās, kā Jana iepazīstinājusi ar fakultātes piedāvātajām iespējām izstādē “Skola 2016”. Tādējādi Janas aizraujošais stāstījums par SZF izstādē uzrunājis ne tikai vienu potenciālo SZF studentu, bet gan divas.

Svarīgākā atziņa pēc šīs dienas Laurai esot par augstskolas vidi: “Paskatoties, kā te viss notiek, varu teikt, ka man patīk studiju gaisotne šeit.” Viņa min, ka pēc skolotāju un vecāku stāstiem bija domājusi augstskolā sastapt saspringtus jauniešus, bet pēc pieredzētā “Studenta korpēs” nākas atzīt, ka pagaidām tāds šeit nav manījusi.

Par galveno veiksmīgas “Studenta korpēs” dienas pamatu Jana nosauc dabisku un brīvu komunikāciju starp skolēnu un studentu. Jana uzsver, ka iepriekš sagatavots un pārāk slavinošs stāstījums par studijām ne tik daudz informē, cik patiesībā nogurdina skolēnus. “Ir jāļauj pašam skolēnam visu saredzēt,” saka Jana, nenoliedzot, ka realitāte ne vienmēr būs absolūti pozitīva vai studiju videi glaimojoša.

Labākie skolēni esot tie, kuri nav kūtri uz jautājumu uzdošanu. Jautājumu mērķis un saturs mēdzot būt dažāds, taču populārākie, pēc Janas novērojumiem, esot šādi: cik grūti ir iestāties; kādi un cik interesanti ir apgūstamie kursi; vai iespējams studijas apvienot ar darbu; cik grūti ir atrast praksi un pēc studiju pabeigšanas – darbu. Jana atzīst, ka šie ir jautājumi, uz kuriem visgrūtāk atbildēt. Lai arī viņai ir jau gandrīz divu gadu pieredze, tā tomēr balstās uz subjektīviem vērtējumiem. “Bieži vien skolēni uzdod jautājumus, uz kuriem atbildes var atrast paši, rūpīgāk izpētot kursa aprakstus un fakultātes mājaslapā pieejamo informāciju,” pārdomās dalās Jana. Tomēr viņa nenoliedz arī to, ka pasākuma mērķis ir informācijas apmaiņa, kas paredz pieredzes nodošanu. Piemēram, viņa pastāsta, ka savulaik kā skolniece pasākumā “Studenta korpēs” no studenta dzirdējusi labas atsauksmes par dienesta viesnīcu Rēznas ielā. Tā kā ieteikumi bija pozitīvi, Jana, uzsākot studijas, nolēma dzīvot šajās kopmītnēs un vēl joprojām tajās mitinās.

“Mans kā studentes galvenais ieguvums, piedaloties “Studenta korpēs”, ir iespēja sev atgādināt, ka tas, ko pirms diviem gadiem izvēlējos, ir labi,” Jana skaidro. Nedēļas garumā atklāti izvērtējot gan sevi, gan vidi, kurā atrodies, rodas iespēja paskatīties uz visu it kā no malas, un neliekuļojot nākas pārdomāt gan labo, gan sliktu. Gala secinājums ir apņemšanās neuztraukties par sīkumiem, jo kopskats tomēr ir pozitīvs: “Man te patīk, tātad izvēle ir bijusi pareiza.”

Bridging the ravine of perplexity in passage from a pupil to a student

The transition from school to university is normally measured in less than three summer months, but the changes arising in everyday life are immense. The students can be the best at helping pupils to understand their aspirations, ambitions, opportunities and fears. The pupils from secondary schools of Latvia and the University of Latvia students participated in the event “In Student’s Shoes”, held from April 4 to 8. Pupils learned about their possible future, but a day spent with pupils can also bring something unexpected to the students. The future biologist Dārta Maija Zaķe thinks that the idea behind the event “In Student’s Shoes” is successful precisely because pupils are not given just some impersonal tours, but a real link is formed between a pupil and a student.

Svarīgākā atziņa pēc šīs dienas Laurai ir par augstskolas vidi: “Paskatoties, kā te viss notiek, varu teikt, ka man patīk studiju gaisotne šeit.”

Latvijas Universitātes publikāciju citējamība datubāzēs (2012–2015)

Scopus datubāzē lielākais Latvijas Universitātes publikāciju citējumu skaits ir bioķīmijā un ģenētikā, fizikā un astronomijā, medicīnā un materiālzinātnē, bet Web of Science datubāzē – fizikā, materiālzinātnē, ķīmijā, zinātnē un tehnoloģijās un vides zinātnē un ekoloģijā

Ilga Rampāne, Gita Rozenberga, LU Bibliotēka

Publikācijas kā zinātniskās darbības rezultāts raksturo Latvijas Universitātes (LU) zinātniskās darbības produktivitāti un kvalitāti, kā arī veicina starptautisko atpazīstamību. Kādi ir šie rezultāti, un par ko tie liecina?

Zinātniskās darbības novērtējuma prasības ir noteiktas Latvijā spēkā esošajos normatīvajos aktos, kuri regulē zinātnisko darbību un bāzes finansējuma aprēķinu zinātniskajām institūcijām. Saskaņā ar šīm prasībām zinātniskās darbības produktivitāti nosaka pēc starptautiski atzītu publikāciju skaita citējamības datubāzēs *Scopus* un *Web of Science*.

Kompānijas *Thomson Reuters* uzturētajā *Web of Science* datubāzē ir pieejams 91 miljons ierakstu. Augstvērtīgākās publikācijas, kas tiek izmantotas zinātnisko sasniegumu mērījumiem dažādos līmeņos (valsts, institūciju, individuālajā u. c.), satur kolekcija *Web of Science™ Core Collection* (turpmāk – *Web of Science*), kuras ievērojamu daļu veido amerikāņu izdevniecību žurnāli¹. *Scopus* datubāzē ir pieejami tikai 56 miljoni ierakstu, taču tajā ir iekļauts vairāk zinātnisko žurnālu, no kuriem būtisku daļu izdod *Scopus* dibinātājs *Elsevier*. Puse *Scopus* satura dublējas ar *Web of Science*².

Abas datubāzes papildus iespējai meklēt informāciju piedāvā arī citus rīkus un pakalpojumus, kas ranžē žurnālus un to rakstus, par pamatu ņemot citējamību, un tādējādi nosaka to produktivitāti, ietekmi zinātnes nozarē un prestižu. Tās aptver publikācijas visās zinātņu grupās, tomēr vairāk pārstāvētas ir eksaktās zinātnes. Gan *Web of Science*, gan *Scopus* plānots palielināt informācijas apjomu sociālajās un humanitārajās zinātnēs. Diemžēl datubāzēs izmantots atšķirīgs zinātņu nozaru un apakšnozaru dalījums, tāpēc šajā aspektā tās ir grūti salīdzināmas.

LU publikāciju citējamības analīzei *Scopus* un *Web of Science* datubāzēs tika atlasīta informācija par personāla indeksētajām publikācijām, kas izdotas laikposmā no 2012. līdz 2015. gadam, pēc institucionālās piederības – *University of Latvia*. Atlasītā informācija aptver visu LU struktūrvienību un personāla veidu publikācijas, tostarp arī akadēmiskā personāla veikumu, kas, pamatojoties uz pašlaik spēkā esošajiem Latvijas normatīvajiem aktiem, netiek ņemts vērā, aprēķinot zinātniskās darbības bāzes finansējumu. Hronoloģiskais periods izvēlēts, lai parādītu pēdējo trīs gadu rādītājus, kas bieži tiek izmantoti zinātniskās darbības novērtējuma pārskatos, un salīdzinātu tos ar 2012. gada publikāciju rādītājiem, un lai LU Bibliotēka varētu turpināt apkopot informāciju par citējamības datubāzēs iekļautajām LU publikācijām, kas izdotas no 2007. līdz 2011. gadam³. Atsevišķu skaitlisko rādītāju salīdzināšanai izmantoti dati, kas izgūti no LU zinātnisko publikāciju un vēstures datubāzes. Visi rakstā izmantotie dati atlasīti 2016. gada 2. maijā.

Publikāciju skaits un veidi

Laikposmā no 2012. līdz 2015. gadam izdoto un indeksēto LU publikāciju kopskaits *Scopus* datubāzē ir 2857, bet *Web of Science* datubāzē – 2028. No 2007. līdz 2011. gadam indeksētajām publikācijām bija raksturīga pozitīva publikāciju skaita dinamika⁴, bet 1. attēlā redzamā jaunākā perioda dinamika ir stagnējoša, ar nelielām publikāciju skaita svārstībām.

Tā kā viena publikācija var būt indeksēta abās citējamības datubāzēs, tad, lai novērstu dublēšanos, atlasījām datus LU zinātnisko publikāciju un vēstures datubāzē un noskaidrojām, ka kopumā ir indeksētas 2633 publikācijas (gadā vidēji – 658 publikācijas).

Citējamības datubāzēs indeksēto publikāciju kopskaitu veido visi LU struktūrvienību veidi. Katra struktūrvienību veida devuma skaitliskās vērtības redzamas 2. attēlā. Procentuāli LU fakultāšu personāla devums ir 57%, institūtu personāla – 11%, bet aģentūru – zinātnisko institūtu personāla – 32% no publikāciju kopskaita. Vērtējot iegūtos rādītājus, ir jāņem vērā, ka daļa publikāciju top, sadarbojoties LU personālam no dažādām struktūrvienību grupām.

Priekšstatu par publikāciju skaita sadalījumu pa LU struktūrvienībām var gūt 3.–4. attēlā. Fakultāšu priekšgalā ir Medicīnas fakultāte, kas ir apsteigusi 2007.–2011. gada līderi publikāciju kopskaita ziņā – Fizikas un matemātikas fakultāti – un par vairāk nekā divām reizēm apsteidz LU dominējošos institūtus – Atomfizikas un spektroskopijas institūtu un Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūtu (3. att.). Līderis LU aģentūru – zinātnisko institūtu un arī visu LU struktūrvienību vidū ir Cietvielu fizikas institūts, kura publikāciju skaits ir lielāks par visu pārējo aģentūru – zinātnisko institūtu publikāciju kopskaitu (4. att.).

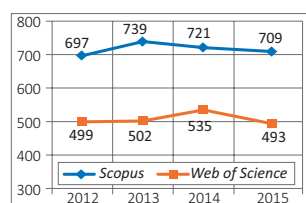
Lielākais publikāciju apjoms, kas izdots laikā no 2012. līdz 2015. gadam un iekļauts *Scopus*, ir LU pētniekiem Jānim Spīgulum (54 publikācijas), Mārim Kļaviņam (49), Jevgēnijam Kotominam (44), Kārlim Bormanim (35), Maijai Antonovai (34), Andrejam Šternbergam (33), Aleksejam Kuzminam (30), Andrim Ambainim (29), Modrim Greitānam, Andrim Jakovičam un Mārcim Lejam (28). *Web of Science* datubāzes publikācijām bagātāko autoru “top 10” veido Mārcis Leja (65 publikācijas), Jānis Spīgulis (41), Sergejs Isajevs (36), Māris Kļaviņš (35), Kārlis Bormanis (34), Maija Antonova un Andrejs Ērglis (33), Andrejs Šternbergs (32), Aleksejs Kuzmins (30), Jānis Teteris (29).

Dominējošie publikāciju veidi ir raksti un konferenču publikācijas (5. att.). Raksti abās datubāzēs veido 59,8% no publikāciju kopskaita. Konferenču publikāciju (ziņojumu, tēzu, stenda referātu) rādītāji atšķiras: *Scopus* datubāzē tās veido 34,7%, bet *Web of Science* – 38,5% no publikāciju kopskaita. Salīdzinot mazāks ir apskatrakstu (*Scopus* – 2,6%, *Web of Science* – 2%) un grāmatu nodaļu īpatsvars (attiecīgi 1,8% un 1,4%).

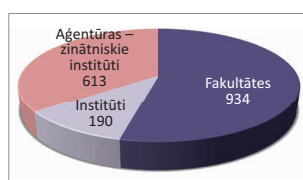
Recenzētie zinātniskie raksti, kas iekļauti citējamības datubāzēs, LU tiek iedalīti divos līmeņos: 1. līmenī ietilpst raksti, kas indeksēti *Web of Science* 1. vai 2. citējamības kvartiles grupā savā zinātnes nozarē vai *Scopus* datubāzē iekļautā žurnālā, kura *SCImago Journal Rank* (turpmāk – SJR) pārsniedz 1,0, bet 2. līmenī ietilpst raksti, kas atbilst *Web of Science* 3. vai 4. citējamības kvartiles grupā esošam žurnālam vai *Scopus* iekļautam žurnālam, kura SJR nepārsniedz 1,0. Pirmā līmeņa rakstu kopskaits ir 656, otrā līmeņa – 973, tas ir, par trešdaļu lielāks nekā pirmās grupas rakstu kopskaits. Apskatot galveno publikācijas veidu dinamiku citējamības datubāzēs, redzam, ka rakstu skaitam ir tendence pieaugt, bet konferenču publikāciju skaitam – samazināties. Sevišķi izteikti tas ir *Web of Science* datubāzē (6. att.).

Publikāciju sadalījums pa nozarēm

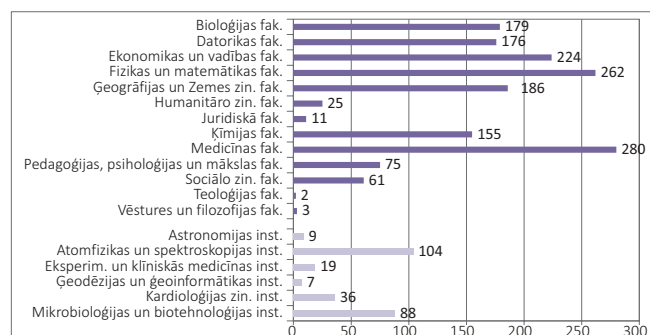
Publikāciju sadalījums pa nozarēm ir svarīgs, lai noskaidrotu, kuras nozares ir plašāk pārstāvētas pasaules zinātnes telpā. Tā kā nozaru klasifikācija citējamības datubāzēs ir atšķirīga, tad katras datubāzes nozaru “top 20” ievietots atsevišķos grafikos (7. att.). Vērtējot iegūtos rezultātus, jāņem vērā, ka viena publikācija var būt klasificēta kā piederīga vairākām zinātnes nozarēm vai apakšnozarēm.

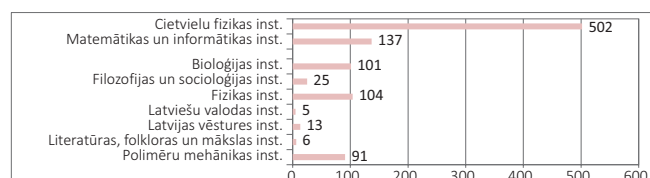
1. att. LU publikāciju skaits un dinamika

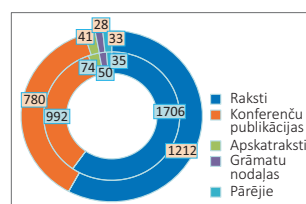
2. att. LU publikāciju sadalījums pa struktūrvienību veidiem

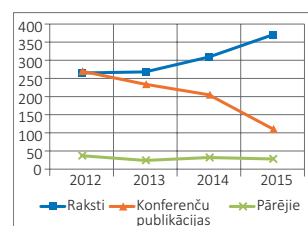
3. att. Publikāciju skaita sadalījums pa LU fakultātēm un institūtiem

4. att. Publikāciju skaita sadalījums pa LU aģentūrām – zinātniskajiem institūtiem

5. att. LU publikāciju veidi *Scopus* (iekšējais riņķis) un *Web of Science* (ārējais riņķis)

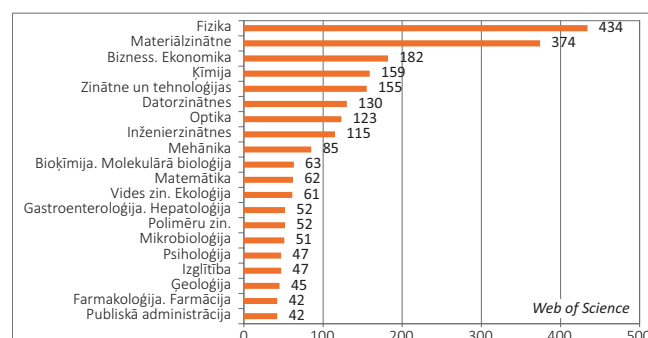
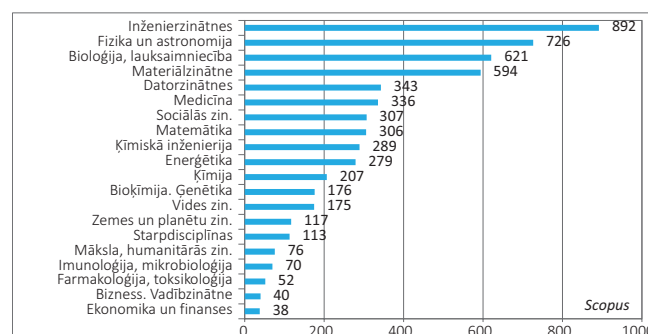
6. att. LU publikāciju skaita dinamika *Web of Science*

Lai arī *Scopus* un *Web of Science* datubāzēs ir nelielas zinātņu nozaru klasifikācijas atšķirības, dominējošās tendences ir labi saskatāmas. Pēc publikāciju skaita starptautiskajā zinātnes telpā dominē fizika, dabaszinātnes un inženierzinātnes. Salīdzinājumā ar 2007.–2011. gada publikāciju rādītājiem abās datubāzēs ir pieaudzis publikāciju skaits sociālajās un humanitārajās zinātnēs, un to īpatsvars ir lielāks *Web of Science*: publikācijas sociālajās zinātnēs šajā datubāzē veido 20%, bet *Scopus* – 13,6%, humanitārajās zinātnēs attiecīgi 3% un 2,7%. *Scopus* tiek izdalītas arī starpdisciplīnu publikācijas, kuras veido 3,9% no publikāciju kopskaita.

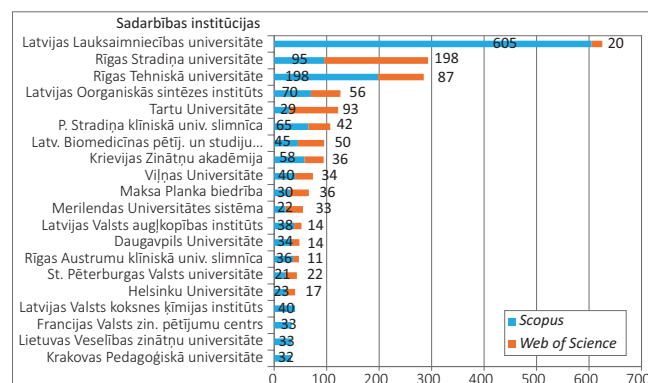
Sadarbība publikāciju tapšanā

Nepieciešamība apvienot pētniecības resursus sarežģītāku jautājumu izpētei, ievērot pētniecisko projektu finansētāju prasības un vairot starptautisko atpazīstamību ir paplašinājusi pētnieku un institūciju sadarbību. Analīzes dati par *Scopus* datubāzē iekļauto 2012.–2015. gada LU publikāciju sadarbības rādītājiem liecina, ka 39,6% publikāciju ir tapušas starptautiskā, 12,4% – nacionālajā, 37,9% – LU līdzautoru sadarbībā.

Starptautiskās sadarbības valstu un organizāciju “top 20” redzams 8. attēlā. Publikāciju sagatavošanā nozīmīgākie sadarbības partneri bijuši kolēģi no Vācijas, Krievijas, Lietuvas, Francijas, ASV, Polijas, Lielbritānijas, Igaunijas u. c. valstīm.

7. att. LU publikāciju nozaru “top 20” *Scopus* un *Web of Science*

8. att. LU pētnieku sadarbības valstu un institūciju “top 20”

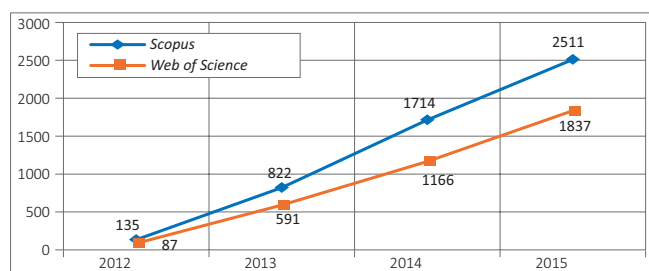
Sadarbības institūciju "top 20" starptautiskās un nacionālās sadarbības partneri pārstāvēti vienādā apjomā. Latvijā plašākā sadarbība ir ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti (galvenokārt *Scopus* publikācijas), Rīgas Tehnisko universitāti (pārsvārā *Scopus*), Rīgas Stradiņa universitāti (pārsvārā *Web of Science*) un Latvijas Organiskās sintēzes institūtu. Plašākā starptautiskā sadarbība LU ir ar Tartu Universitāti (pārsvārā *Web of Science*), Krievijas Zinātņu akadēmiju un Viļņas Universitāti.

Sadarbība ar vairāku institūciju un valstu pētniekiem un to skaits tiek minēts kā viens no galvenajiem faktoriem, kas ietekmē citējamību⁵.

LU publikāciju citējumi

Zinātniskās darbības kvalitātes novērtējumā viens no galvenajiem rādītājiem ir publikāciju citējums citu zinātnieku darbos. LU publikācijas, kas izdotas laika posmā no 2012. līdz 2015. gadam, kopumā citētas 8863 reizes (*Scopus* – 5182; *Web of Science* – 3681). 60% citējumu fiksēti *Scopus* datubāzē, 40% – *Web of Science*. 9. attēlā redzams saņemto citējumu skaits pa gadiem un pieaugošā dinamika.

Scopus datu analīzes rīks *SciVal* parāda, ka pēc saņemto publikāciju citējumu skaita līderi *Scopus* ir LU pētnieki Jevgēnijs Kotomins (275 citējumi), Andrejs Ērglis (258), Mārcis Leja (248), Valdis Pīrāgs (244), Jurijs Mastrikovs (179), Jānis Kleperis (136), Aleksejs Kuzmins (108), Gunārs Bajārs (107), Guntis Brēmēlis (103). Izņemot J. Kotominu, pārējie autori nebija starp publikācijām bagātākajiem desmit autoriem.

9. att. LU publikāciju saņemto citējumu skaita dinamika

Tabula. LU publikāciju citējamība pa nozarēm

Scopus			Web of Science		
Nozares	Citējumi kopā	Citējumi uz vienu publikāciju	Nozares	Citējumi kopā	Citējumi uz vienu publikāciju
Bioķīmija. Ģenētika	2648	2,18	Fizika	1216	2,8
Fizika un astronomija	1704	2,3	Materiālzinātne	846	2,26
Medicīna	1547	5	Ķīmija	666	4,19
Materiālzinātne	1247	2	Zinātne un tehnoloģijas	316	2,04
Ķīmija	925	4,2	Vides zinātne. Ekoloģija	268	4,39
Inženierzinātnes	828	1,4	Bioķīmija. Molekulārā bioloģija	224	3,56
Starpdisciplīnas	547	6,4	Optika	212	1,72
Bioloģija, lauksaimniecība	475	2,13	Kardioloģija	184	6,34
Vides zinātne	411	3	Elektroķīmija	168	24
Datorzinātne	373	1	Datorzinātne	155	1,19
Matemātika	311	1	Farmakoloģija. Farmācija	144	3,43
Enerģētika	299	4,3	Inženierzinātnes	141	1,23
Ķīmiskā inženierija	296	1,02	Šūnu bioloģija	133	11,08
Imunoloģija, mikrobioloģija	294	4,7	Enerģētika. Degvielu izpēte	130	7,65
Farmakoloģija, toksikoloģija	227	4,2	Gastroenteroloģija. Hepatoloģija	129	2,48
Zemes un planētu zinātne	154	1,5	Polimēru zinātne	121	2,33
Sociālās zinātnes	151	1,1	Kodolzinātnes un tehnoloģijas	110	3,33
Māksla, humanitārās zinātnes	51	0,63	Onkoloģija	103	5,72
Neirozinātne	38	2,9	Kristalogrāfija	98	2,88
Ekonomika un finanses	28	0,9	Mehānika	98	1,15
			Ķirurģija	89	17,8

Citējamības dati pa nozarēm apkopti tabulā. Lielāks kādas nozares publikāciju apjoms negarantē lielāku citējamību. *Scopus* lielākais publikāciju apjoms ir inženierzinātnēs, fizikā un astronomijā, bioloģijā un lauksaimniecībā, materiālzinātnē un datorzinātnē (7. att.), bet lielākais citējumu skaits – bioķīmijā un ģenētikā, fizikā un astronomijā, medicīnā un materiālzinātnē. No piecām *Web of Science* visvairāk citētajām nozarēm četrām ir lielākais publikāciju apjoms: fizikai, materiālzinātnei, ķīmijai, zinātnei un tehnoloģijām, bet apjoma ziņā trešajā vietā esošās biznesa un ekonomikas nozares vietā pieciniekā ir iekļuvusi vides zinātne un ekoloģija. Sociālās un humanitārās zinātnes 20 citētāko nozaru vidū *Scopus* datubāzē ir iekļuvušas, bet *Web of Science* – nav.

Apskatot, cik citējumu nozarē vidēji saņemis viens raksts, var redzēt citējumu intensitātes atšķirības starp nozarēm. Piecas intensīvāk citētās nozares, kas tabulā izceltas citā krāsā, *Scopus* datubāzē ir starpdisciplīnas – medicīna, imunoloģija un mikrobioloģija, enerģētika, ķīmija –, bet *Web of Science* datubāzē – elektroķīmija, ķirurģija, šūnu bioloģija, enerģētika, kardioloģija.

SciVal parāda, ka no 2012.–2015. gadā izdotajām un citētajām publikācijām 241 ir atrodama 10% visvairāk citēto žurnālu pasaulē (pēc SJR), bet 202 publikācijas ir atrodamas starp 10% pasaulē visvairāk citēto publikāciju. Lielākais skaits šā augstākā līmeņa publikāciju ir Jevgēnijam Kotominam, Mārcim Lejam (pa 10 publikācijām), Romanam Viteram (9), Andrejam Ērglim (8), Andrim Jakovičam (6) un Vjačeslavam Kaščejevam (5).

Apkopojot no citējamības datubāzēm *Scopus* un *Web of Science* iegūto indeksēto publikāciju rādītāju tendences, jāsecina, ka to LU publikāciju skaits, kuras izdotas laikā no 2012. līdz 2015. gadam, saglabājas vienādā līmenī. Pieaug rakstu, bet samazinās konferenču publikāciju īpatsvars. Starptautiskajā zinātnes telpā visplašāk ir pārstāvētas publikācijas fizikā, dabaszinātnēs un inženierzinātnēs, taču pamazām pieaug arī publikāciju skaits sociālajās un humanitārajās zinātnēs. LU publikāciju citējamībai ir vērojama augšupejoša tendence.

¹ Kapczynski, M. *Web of Science discovery and research evaluation tool*. Presented at the workshop on Web of Science; March, 2015; University of Latvia.

² Meester, W., Steiginga, S. *Access to Excellent Research: Scopus in Latvia*. Presented at the workshop on Elsevier Research Intelligence; March, 2015; Riga, Latvia.

³ Tretjakova, Dita. Latvijas Universitātes publikācijas citējamības datubāzēs (2007–2011). *Alma Mater*, Vasara (2012), 7.–9. lpp.

⁴ Turpat, 8. lpp.

⁵ Kiopa, A., Bērziņš, K., Melkere, J. Baltijas zinātnieku un pētniecības integrācija pasaules zinātnes telpā. *Akadēmiskā dzīve*, 49 (2012/2013), 117. lpp.

Publications of the University of Latvia in citation databases (2012–2015)

The requirements to use citation databases for scientific work productivity evaluation is determined in the legislation of Latvia, as well as it is useful for promotion of international scientific cooperation. Number of publications by University of Latvia tends to remain on the same level. Data indicate growing article but declining proportion of conference publications. In international science landscape the productivity by research area shows most widely represented publications in fields: physics, natural sciences, engineering. Publications also have upward trend of citation rate.

Naktis, kas vieno

Latvijas Universitātes sporta nakts turnīri – unikāls pasākums, kam piemīt burvīga aura un kas studiju gados jāizbauda katram studentam

Roberts Šteinbergs

Ir vēls ceturtdienas vakars, piķa melna tumsa, un ārā valda kapa klusums. Vienīgā dzīvā dvēsele, kas manāma tuvumā, ir kāds kaķis, kurš, pilnmēness gaismas pavadīts, devies savā nakts pastaigā un nesteigdamies ložņā pa vietējā pagalma krūmiem. Nedaudz tālāk manāms bariņš jauniešu šortos un īsos krekliņos, viņi smēķē. Varbūt skats nebūtu tik neierasts, ja vien termometra stabiņš nerādītu tikai dažus grādus virs nulles. *Elektrum Olimpiskā* centra spožie burti apspīd jauniešus un laipni aicina viņus iekšā.

Olimpiskā centra durvis ir kā portāls uz citu realitāti. Šeit atmosfēra ir pilnīgi pretēja iepriekš aprakstītajai. Ieejot iekšā, jau pa gabalu dzirdama skriešana, un spēles komentētāji nopietnā balsī pa skaļruņiem paziņo, cik daudz laika atlicis līdz spēles beigām. Šeit norisinās Latvijas Universitātes (LU) florbola nakts turnīrs – nakts, kad studenti satiekas, lai pārbaudītu savus spēkus florbola laukumā. Šādi sporta pasākumi norisinās vairākas reizes gadā, un katrā reizē studenti sacenšas citā disciplīnā – pludmales volejbolā, strītbolā vai florbolā. Katrai disciplīnai reglamentā ir atrunātas mazas nianšes, piemēram, florbola naktī komandā ir jābūt vismaz vienai daiļā dzimuma pārstāvei. Tāpat noteikts, ka vismaz vienai meitenei ir jāatrodas uz laukuma, lai meitenes netiktu apvainotas – iekļautas komandā tikai formāli un turētas rezervē.

Kas ir tie, kas visaktīvāk naktīs spēlē florbolu un smaida

No gērbtuvēm studenti nāk ārā ar nopietnu sejas izteiksmi, bet atgriežas tajās smaidīgi, pārspriežot spēlē pieļautās kļūdas. Ieejot zālē, paveras skats uz diviem laukumiem, kuros vienlaikus noris florbola spēles. Brīvā zāles daļa nosēta ar studentiem, kas atpūšas vai iesildās nākamajām spēlēm. Tribīnēs redzami arī vairāki cilvēki, kas nav tērpušies sporta tērpos. Daži nākuši atbalstīt savus draugus vai fakultātes biedrus, citi nav zinājuši, cik tomēr vienkārši ir pieteikties.

Gan pasākuma organizators **Kārlis Dārznieks**, gan studenti, kas pasākumā nav pirmo reizi, atzīst, ka visaktīvāk sporta naktīs iesaistās tā sauktā “ģeogrāfu mafija” jeb Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes studenti. “No

ģeogrāfiem uz pasākumu nereti savācas pat vairākas komandas,” saka Kārlis, “tāpat viņiem bieži nāk līdzi fani – kurbabiedri, kas arī aktīvi atbalsta fakultātes komandas.” Vēl ar īpašu aktivitāti izceļoties Ķīmijas fakultātes studenti, pārējiem gan vēl esot, pie kā piestrādāt. Studentu starpā cīņa noris ne tikai uz laukuma, bet arī ārpus tā – katra komanda cenšas izcelties ar visoriģinālāko komandas nosaukumu, tāpēc nesamulstiet, ja jums jāspēlē pret tādām komandām kā “Ebola”, “Krūtis kleitiņās un tie puiši” vai “Andrītis un Tuba”.

Fizmatu “Krūtis kleitiņās un tie puiši”

Neapšaubāmi vispamanāmākā komanda pasākumā ir “Krūtis kleitiņās un tie puiši”. Lielākā daļa komandu ir izpildījušas organizatoru prasīto minimumu un komandā iekļāvušas vienu meiteni, taču šajā komandā ir veselas četras meitenes. Trīs spēlē florbolu, bet ceturtajai meitenei Alisei ir ne mazāk svarīga loma – viņa ir komandas talismans, un viņas uzdevums ir lapsas kostīmā atbalstīt savas draudzenes “un tos puišus”. Taču **Alise Atteka**, kas aktīvi atbalsta savu komandu, lēkājot apkārt, gērbusies kā lapsa, nebūt nav vienīgais pamanāmais elements komandā. Laukuma spēlētājas **Diāna, Zane un Rasa** ierasto sporta tērpu vietā ir uzvilkušas vasaras kleitiņas un nekautrējas tajās iziet uz laukuma. Tāpat komandas puiši **Daniels, Elvijs un Jānis** izvēlējušies oranžus krekļus, kas tik ļoti raksturīgi Fizikas un matemātikas fakultātes studentiem.

Meitenes stāsta, ka cenšas piedalīties visos florbola turnīros, un, kā atzīst sporta nakts apmeklētāji, ar savu izskatu viņas ir iemantojušas zināmu atpazīstamību LU florbola saimē. Lai arī meitenes kleitās varētu uzskatīt par nenopietnām pretinieci, komanda neslēpj, ka spēlē tikai par uzvaru, “taču, ja zaudējam, tad zaudējam ar klasi” – noteic Diāna. Meiteņu izskats ir arī labs ierocis laukumā – komanda ne vienu reizi vien ir izcīnījusi uzvaras. Tāpat puiši, kas trāpās pretinieku komandās, atzīst, ka viņi pret daiļjām kleitās cenšas spēlēt krietni piesardzīgāk, kamēr pašas meitenes nekautrējas lietot spēka paņēmienus pret pretiniekiem, kas ir uz pusi garāki.

Cīņas spara pilnā gaisotne LU sporta naktīs

Meitenes un viņu komandas paraugs ir spilgts piemērs, kas varētu kaut nedaudz raksturot nenopietno, bet cīņas spara pilno gaisotni LU sporta naktīs. Šis ir tās dažas stundas gadā, kad studenti droši var pamest savu ierasto

akadēmisko vidi un būt tik nenopietni, cik viņi vēlas. Studentu kontingents ir visdažādākais – no paraugstudentiem līdz visnepaklausīgākajiem. Daudziem studentiem šī ir pirmā reize kopš vidusskolas sporta stundu laikiem, kad viņi paņēmuši rokās florbola nūju, tāpēc piedalīties var tiešām jebkurš.

Meiteņu komanda, bez šaubām, nav vienīgā, kas florbola naktīs ir pamanāma, – tāda ir arī komanda “Andrītis un Tuba”. Kas vēl abām komandām ir kopīgs, neskaitot amizanto nosaukumu? Tās ir formas – komanda apmeklē florbola naktis pietiekami regulāri un tam par godu pat ir izgatavojusi speciālas tumši zilas formas, kas regulārajiem florbola draugiem jau pa gabalu iedvēš bailes. Komandas nosaukums ir radošs un ir veltīts Latvijā uzņemtajai mākslas īsfilmai “Andrītis pa**** tubu”, kas tik ļoti gājusi pie sirds komandas biedriem. Komanda ir radoša ne tikai nosaukuma izdomāšanā, bet arī laukumā, jo tieši šī ir viena no komandām, kas regulāri pretendē uz čempiona titulu.

Piedalīties turnīrā interesanti esot arī tiem, kas trenējas florbolā. Komandas “Andrītis un Tuba” puīši florbolu spēlē regulāri, daļa pat spēlē Latvijas florbola 1. līgā un Rīgas atklātajā čempionātā. Paši studenti uzskata sevi par laba līmeņa amatieriem un, lai arī sporta naktīs nereti sanāk spēlēt pret cilvēkiem, kas florbolu spēlē pirmo reizi, viņi nenoniecina šā turnīra līmeni, jo zaudēt varot ikvienam. Komandas “Andrītis un Tuba” laukuma spēlētājs **Valters Ērglis** izceļ, ka turnīros regulāri piedalās trīs spēcīgākas komandas, bet tajā pašā laikā iedrošina arī mazāk pieredzējušus spēlētājus piedalīties turnīrā, jo iespējas ir visiem un florbola naktīs ir pietiekami daudz dažāda līmeņa komandu. Komandas “Andrītis un Tuba” spēlētāji, kā arī citi studenti, kas ar florbolu nodarbojas ikdienā, atzīst, ka tieši šīs sporta naktis ir patīkama vieta, kur nepiespiestā gaisotnē treniņa režīmā uzspēlēt florbolu un izbaudīt spēli, pārāk neuztraucoties par gaidāmo rezultātu.

Pa skatītāju tribīnēm izsēti studenti, kas nav tērpušies sporta tērpos, bet nākuši šeit baudīt spēli no malas. Piemēram, **Laura** ir Valtera draudzene, kura savu puisi atbalsta katru sporta nakti un bijusi pat uz dažām 1. līgas spēlēm. Laura nebūt nav vienīgā “otrā pusīte”, kas vēro spēli no malas, taču Laura ir vienīgā, kura atzīst, ka sākotnēji viņai nav bijis tik interesanti kā tagad. Kopš Laura saprot florbola noteikumus un spēles burvību, viņa savu puisi nāk atbalstīt ar prieku, nevis pienākuma dēļ. Savukārt **Nauris** nācis atbalstīt savus fakultātes biedrus. “Parasti es arī dodos laukumā, bet nesen izmežģīju kāju,” noteic Nauris. “Šobrīd varu atbalstīt savējos tikai ar savu klātbūtni un gudrām pamācībām no malas,” smejas students, kurš nebūt neslēpj, ka labprātāk dotos laukumā.

Reizi semestrī – galvenā LU sporta nakts

Taču reizi semestrī, kad ir izspēlētas visas tematiskās sporta naktis – spēlēts gan pludmales volejbols, gan florbols, gan strītbols –, seko sezonas kulminācija un saldais ēdiens: galvenā LU sporta nakts. Tas ir pasākums, kurā studenti piepilda ne tikai vienu Olimpiskā centra zāli, bet gan visu centru. Šajā naktī studenti spēkojas uzreiz piecās sporta disciplīnās: līdz šim zināmajās disciplīnās – strītbolā, florbolā un pludmales volejbolā, kā arī frisbijā un minifutbolā. Lielajā sporta naktī gan ir nelielas nianšes, piemēram, florbols tiek spēlēts trīs, nevis piecu laukuma spēlētāju sastāvā. Tā kā pludmales volejbola mači noris uzreiz vairākos laukumos, ar tiesāšanu viena komanda izpalīdz otrai. Lai arī tā ir laba augsne negodprātībai un mazām blēdībām, organizatori uzsver, ka šo faktoru ļaunprātīgi neviens nav izmantojis.

Lai piedalītos LU sporta naktīs, nav jāizdara nekas pārcilvēcisks. Galvenais – studentam ir jāpiesaka sava komanda līdz iepriekšējās dienas pusnaktij. Piedalīšanās pasākumā ir bez maksas, un labākās komandas saņem dažādas balvas no sponsoriem. Piesakot komandu, ir jāievēro organizatoru specifiskās prasības katram turnīram, piemēram, piedaloties florbola naktīs, komandā jābūt vismaz vienai meitenei. Uztraukties par specifisku ekipējumu nevajag – līdzī jāņem tikai savs sporta tērps un studenta apliecība. Par smiltīm un bumbām pludmales volejbolam rūpējas organizatori, bet, ja aizmirsta florbola nūja vai paša īpašumā tādas nav, to uz sporta nakti var dabūt, atstājot pie organizatoriem savu studenta apliecību. Tāpat laukumā malās pieejams ūdens un enerģijas dzērieni, lai studenti varētu veldzēt slāpes un uzkrāt spēkus nākamajām spēlēm. Par visu ir padomāts – atliek tikai iet un spēlēt. Komandām nav obligāti jābūt no vienas fakultātes, bet tas, protams, nav aizliegts. Šajā pasākumā studenti ir ļoti draudzīgi, un nav jāuztraucas arī par to, ja komandai nav vārtsarga. Nereti vārtu vīri tiek atrasti turpat uz vietas, jo komandas savā starpā dalās ar visu, pat ar vārtsargiem.

Pēc visa pieredzētā ir skaidrs, ka pasākuma pamatā ir draudzība un vēlme atpūsties. Lai arī uz laukuma dažkārt manāmi spēles asumi, ārpus laukuma komandas spēlētājus var redzēt tikai smaidām un smejamies. Šis ir unikāls pasākums, kam piemīt neaprauktā, burvīga aura, kas studiju gados noteikti būtu jāizbauda katram studentam. Tieši šīs dažas naktis gadā ir brīži, kad LU studenti tiek vienoti kā kopums, kad viņi satiekas un apvienojas dažādās improvizētās komandās, nevis ir sašķelti pa fakultātēm.

Olimpiskā centra zālē izdziest gaismas, un studenti pie izejas pārmij pēdējos vārdus. Izturīgākie pasākuma dalībnieki dodas Vecrīgas virzienā, bet kārtīgākie vai nogurušākie brauc mājās pagulēt. Līdz nākamajai sporta naktij!

Sīkāka informācija par LU sporta naktīm pieejama vietnē draugiem.lv un [facebook](https://www.facebook.com/lu.sporta.nakts.turniri) profilā “LU sporta nakts turnīri”.

Nights that unite

A unique event with a charming aura that should be enjoyed by each student during the years of study at the University of Latvia is the night tournaments. These are the few hours of the year when students can safely emerge from their usual academic environment and to be as flippant as they want. The event brings together a huge range of student contingent – from the most persevering to the most unruly ones. The guys representing team “Andrītis and Tuba” play floorball regularly, some of them even play in the First League of Latvian Floorball and Riga Open Championship. Students recognize that these sports nights are a pleasant event, providing a relaxed atmosphere to play floorball in a training mode and enjoy the game not worrying too much about the results.

Nozīmīgi notikumi Latvijas Universitātē

Progresīvākie dabaszinātņu skolotāji saņem Ekselences balvas

Foto: Renārs Derrings

17. februārī, vadot mācību stundas Mārupes vidusskolas skolēniem, savu profesionālo meistarību apliecināja 19 progresīvi Latvijas dabaszinātņu un matemātikas skolotāji. Ekselences balvu bioloģijā saņēma Airita Ešenvalde (Priekules vidusskola), fizikā – Ludmila Belogradova (Aizkraukles novada ģimnāzija), ķīmijā – Ilze Ventīņa (Talsu Valsts ģimnāzija) un matemātikā – Linda Čākure (Rūjienas vidusskola). Ekselences balva jau piekto gadu tiek piešķirta par skolotāja darbu klasē, nevis par skolēnu rezultātiem eksāmenos un olimpiādēs, nostrādāto gadu skaitu vai formāliem dokumentiem, tāpēc finālisti tikās klātienē.

“Pagānu simboli un Lieldienu olas”

Monogrāfijas “Pagānu simboli un Lieldienu olas” autors ir Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes profesors ģeoloģijas doktors Valdis Segliņš. Grāmata izklāstīts zināmais par seniem pagānu simboliem, kas saistās ar pavasara saulgriežu svinēšanu, tīpašu uzmanību veltot gaiļai un olas simbolam. Parādīts, kā samērā atšķirīgās tradīcijas un ticība senajiem dieviem un pavasara svētku brīnumam mainās, zūd un iegūst jaunas formas, sākot atzīmēt kristīgajā ticībā svarīgos svētkus Lieldienu un rodotos ar tām saistītām paražām un ticējumiem. Veiktais pētījums ļauj izsekot daudzām pārmaiņām seno simbolu nozīmes izpratnē un lietojumā.

LU saņem dāvinājumā vērtīgas iekārtas no Starptautiskās Atomenerģētikas aģentūras

Foto: Jānis Ancāns

Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultāte no Starptautiskās Atomenerģētikas aģentūras saņēmusi dāvinājumā trīs iekārtas, kas paredzētas radiācijas ietekmes noteikšanai bioloģiskajā materiālā – asins paraugos. Dāvinājuma kopējā vērtība ir 92 000 EUR. Divas iekārtas paredzētas automatizētai asins paraugu sagatavošanai – nukleīnskābes izdalīšanai, bet trešā – reakcijas noteikšanai reālā laika režīmā (q-PCR). Bioloģiskā materiāla izmantošanu radiācijas līmeņa noteikšanai sauc par biodozimetriju, un asins parauga analīzes metodes izmantošana biodozimētrijā ir ļoti nesena. Latvijā būs trešā vieta Eiropā, kur tā tiks izmantota: divas šāda veida iekārtas atrodas Vācijā, bet viena – Lielbritānijā.

Gada vēsturnieks 2015 – Harijs Tumans

Balvu “Gada vēsturnieks Latvijā 2015” ir ieguvis Latvijas Universitātes profesors Harijs Tumans, informē Vēstures izpētes un popularizēšanas biedrība. Tās ieguvējs tiek noskaidrots sabiedriskā aptaujā, kuru biedrība organizē jau piekto gadu pēc kārtas. Prof. Tumana apjomīgais pētījums “Varoņi un varonība Senajā Grieķijā”, kas tika publicēts 2015. gadā, nenoliedzami ir būtisks notikums vēstures pētniecībā, jo īpaši tāpēc, ka Latvijas vēstures zinātnē šāda apjoma pētījums par antīko vēsturi iepriekš nav ticis veikts.

Eiropas Komisijas viceprezidents Valdis Dombrovskis uzstājas LU ar lekciju

Latvijas attīstības veicināšanā, V. Dombrovskis norādīja: “Galvenais izaicinājums ir sagatavot speciālistus, kas var dot savu pienesumu Latvijas tautsaimniecībai. Tas ir viens no profesionālās un arī augstākās izglītības uzdevumiem – izglītības sistēmas piedāvājuma atbilstība darba tirgus pieprasījumam. Lai speciālisti, kas tiek sagatavoti Latvijas Universitātē un citur mūsu augstākās izglītības sistēmā, būtu tiešām tie, kas mūsu tautsaimniecībai ir vajadzīgi, un lai viņi šeit var atrast darbu.”

LU paraksta sadarbības memorandu un līgumu ar Lēvenes Katoļu universitāti

9. maijā Flandrijas valdības Ministru prezidenta Ģerta Buržuā (*Bourgeois*) oficiālās vizītes Latvijā laikā starp Latvijas Universitāti un Lēvenes Katoļu universitāti tika parakstīts sadarbības memorands un sadarbības līgums, kas nostiprinās un padziļinās ilggadējo savstarpējo sadarbību gan studiju, gan zinātniskās pētniecības jomā. LU un Lēvenes Katoļu universitātes memoranda parakstīšanas ceremonijā LU Mazajā aulā piedalījās Flandrijas valdības premjerministrs Ģerts Buržuā un Latvijas izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis.

Svētā Krēsla Valsts sekretārs kardināls Pjetro Parolins viesojas LU ar lekciju

Svētā Krēsla Valsts sekretārs Viņa Eminence kardināls Pjetro Parolins vizītes laikā Latvijā 12. maijā viesojās LU ar lekciju “Pasaules un cilvēka redzējums enciklikā *Laudato Si*”. Kardināls Parolins uzsvēra, ka cilvēce nav zaudējusi spēju veidot kopējās mājas, ka ir jāatjauno visu veidu dabiskais līdzsvars, jātiek pāri vienaldzībai pret pāridarījumiem dabai un kultūras vērtībām. Kardināls akcentēja, ka pāvests savā apkārtrakstā aicina kristiešus, ticīgos, visus pasaules iedzīvotājus uzņemties atbildību par apkārt notiekošo un mainīt savu dzīvesveidu, kas noved pie nabadzības un rada šķēršļus pilnveidei.

Satversmes sapulcē ievēlēts jaunais Senāts, Senāta sēdē – tā vadība

21. aprīlī LU Satversmes sapulcē tika ievēlēts LU jaunais Senāts, bet 16. maijā jaunievēlētais Senāta pirmajā sēdē par tā priekšsēdētāju atkārtoti tika ievēlēts Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes profesors Māris Kļaviņš. Par Senāta priekšsēdētāja vietnieci tika ievēlēta LU rektora biroja vadītāja Baiba Broka, bet studentu saimi kā Senāta priekšsēdētāja vietnieci turpmāk pārstāvēs LU Studentu padomes priekšsēdētāja Santa Zarāne. Pirmajā jaunā Senāta sēdē 16. maijā senatori izveidoja arī komisijas un izraudzījās to vadītājus. LU Senātā ir 50 senatori.

TOP 5%

VIEŅĪGĀ LATVIJAS AUGSTSKOLA
PASAULES TOP 5%

Trāpi TOP 5% ar pasaules līmeņa izglītību

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

**IZVĒLIES SAVU FAKULTĀTI
WWW.GRIBUSTUDET.LV**